

گاهنامه فرهنگی، ادین و اجتماعی مدیریت امور حقوقی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

سال دوم - شماره یکم - بهار و تابستان ۱۳۹۹

کرونا و تأثیرات آن بر توریسم سلامت

مشهورترین نظام‌های حقوقی جهان

اثر گذاری کرونا در شهرسازی

تخلفات جرایم و دعاوی داروئی

TAKE CARE
STAY HOME
COVID-19
HOW TO
PREVENT COVID-19

بارالها !!!

بیاموز تا سر دین بدانیم
برفروز تا در تاریکی نمانیم
تلقین کن تا آداب شرع بدانیم
تو نواز که دیگران نتوانند
تو بساز که دیگران نتوانند
همه را از خودپرستی رهایی ده،
همه را به خود آشنایی ده،
همه را از مکر شیطان نگاهدار،
همه را از آفت نفس آگاه دار...

الهی نامه- خواجه عبدالله انصاری

دی ۱۵

**کاهنامه دانشگاه ادبی، اجتماعی و فرهنگی
مدیریت امور حقوقی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران**
شماره یکم - بهار و تابستان ۱۳۹۹

صاحب امتیاز: مدیریت امور حقوقی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

مدیر مسئول: مژگان عبدالعلی

سردبیر: زهرا زمانی

سرپرست هیئت تحریریه: مسعود عبدالی

همکاران این شماره:

دکتر غلامرضا کامیار، محمد اشرفی، محسن اصغری، حسن خلیفه ای،

حسین صفری، علی ملک نیا، سپیده سبحانی و مجید محسنی

تهران، بزرگراه شهید همت، ستاد مرکزی دانشگاه علوم پزشکی ایران، طبقه
چهارم، آفاق ۱۶ - مدیریت امور حقوقی، تلفن ۸۸۰۵۴۴۹

<http://legal.iums.ac.ir>
پست الکترونیک: legalDepartment@iums.ac.ir

در این شماره می خوانید:

۱	سرمقاله
۲	فرازی از فرامین امیر مؤمنان علی (۶)
۳	کرونا و تاثیر آن بر توریسم سلامت
۷	صلاحیت ذاتی محاکم دادگستری
۹	تخلفات، جرائم و دعاوی داروئی
۱۲	اثر گذاری کرونا در شهرسازی
۱۳	آیا اسکرین شات در محاکم قضایی قابل استفاده است؟
۱۵	حکایت مهمان بهلول و چاقوی طلا
۱۷	مشهورترین نظامهای حقوقی جهان
۱۹	درسی از یک پرونده
۲۱	آنچه به صلاح کودک است، حضانت
۲۳	تبیین مسئولیت پزشک در جراحی زیبایی از دیدگاه قانون
۲۵	قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
۲۹	مصاحبه با مدیر امور حقوقی دانشگاه
۳۲	مجازات خودداری از کمک به مصدومین

سر مقاله

حس مهر و محبت رعایا را در دل خود بیدار کن و طبعت را به ملاطفت با خلائق و ادار نما و مبادا نسبت به بندگان خدا مانند جانور درنده باشی و خوردن ایشان را غنیمت شماری. کاری که باید از همه آن را بیشتر دست داری، میانه روی در حق باشد و عملی مشتمل بر داد که عدل در آن شامل خاص و عام گردد و به رضای رعایا نزدیکتر. چون آینی پسندیده و رسمی نیکو یعنی و دانی که سران امت به آن سنت عمل کرده‌اند و اسباب الفت جماعت و صلاح حال رعیت شده، آن را بر هم منز و مبدل به طریقه دیگر مکن.

ای مالک! توانی با صاحبان فضل و دانش صحبت کن و گوش به گفتار حکیمان ده، مگر به دلالت ایشان دانی اسباب رفاه بلاد و سعادت عباد چیست و آن را فراهم آوری.

خارج ملک و دیوان راطوری دریافت کن که صلاح دهنده در آن باشد و کار گیرنده و سایرین رانیز اصلاح نماید. باید به آیاد کردن زمین بیشتر نظر نمایی تا به گرفتن مالیات، چه دریافت مال دیوان، فرع آبادی ملک باشد.

ای مالک، زنهار که از حال فقرا و مساکین غافل مانی و ندانی بر محتاج بی مال چگونه می‌گذرد و تنگستان که از وسائل و تدبیر تحصیل معاش محروم‌اند چه می‌کنند.

هر وقت کاری کرده که به‌واسطه آن رعایا به تو گمان حیف و میل و جور و ستمی بودند، علت آن کار و عذر خود را برای ایشان واضح و آشکار بگو، تا هم نفس خود را ریاضت دهی هم با رعیت رفق و مدارا کنی.

هرگز امتنی پاک نشود، مگر حق ضعیف در آن امت از قوی بگیرند و نگذارند بیچاره در عرض حال دلباخته گردد، بر خود بلزد و زبان او درست یارای سخن گفتن نداشته باشد.

اگر عموم رعیت از تو راضی باشند، نارضایی چند تن زیانی نیارد و برعکس، خوشدلی محدودی خاص جلوی بلوای عام را نگیرد.

آن‌ها را مگذار که در مدح و ثنای تو مبالغه نمایند و به کارهایی که نکرده‌ای و نسبت آن به تو دروغ است، تو را ریشخند کنند و ستایند.

عزیزان دانشجو، اساتید دلسوز و دوستان همکار، سلام پر مهر و محبت من و همراهانم در مدیریت امور حقوقی راضمن عرض تهنیت به مناسبت اعیاد مبارک قربان و غدیر خم پذیرا باشید، پس از انتشار پیش شماره نخست «نشریه پهداد» در قالب گاهنامه اینک با شماره نخست آن با پایان گرامی هیأت تحریریه در خدمتمن هستیم، آرزوی صحت و سلامتی برای تمامی شما سروران را از خداوند ارحم الrahim داشته خصوصاً در این ایام که گرفتار این ویروس ناخوانده شدیم و از ایزد منان سرنگونی عاجل آن را استدعا داریم.

هر چند ارزش نعمات بی شمار عالم هستی بیش از هر زمان دیگر بر ما هویدا شد و حضرت روزگار بی کرونا بر دل ما نشست لیکن زمان، ایستایی نداشته و در گذر است و مانیز اشرف مخلوقات، پس باید قویتر و راسخ تر از گذشته با مشکلات قهقهی و طبیعی و یا دست ساز بشر و غیرطبیعی که از زیاده خواهی های افراد حریص و طماع نشأت می‌گیرد و متأسفانه از آثار اعمالشان خشک و تر با هم می‌سوزند مواجه شویم و ضمن صبر و شکیبایی، از خود و خانواده و اطرافیان تا جایی که مقدور است با تمام توان مراقبت و محافظت کنیم.

و بر خود وظیفه میداریم بابت زحمات همه اقشار دلسوز و حافظان سلامت جامعه بصورت تمام قد ادای احترام نمایم و اینکه یقیناً عمل صالح بندگان شایسته در نزد خداوند متعال ثبت و پاداش دهنده غایی ذات اقدس الهی است.

به امید رفع تمامی بلاایا و بد ذاتیها همانطور که شیخ اجل حافظ شیرازی در غزلیات خود فرمودند: رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند

شایان ذکر است که در پیش شماره قبلی توضیحاتی در مورد وجه تسمیه نامگذاری نشریه به نام پهداد و محتوى آن بیان داشتم که بزرگواران می‌توانند به آن مراجعه نمایند.

کماکان در انتظار نظرات و پیشنهادات مخاطبین محترم هستیم و اگر تمایل به نشر مقاله و مطالب مرتبط جهت در در نشریه پهداد دارید بسیار خوبست می‌شویم مرائب را از طریق ایمیل legaldepartment@iums.ac.ir در ارسال بفرمائید.

مدیر مسئول

زهرا زمانی - کارشناس ارشد فقه و حقوق جزاء

کرونا و تأثیرات آن بر توریسم سلامت

گذاری: زهرا زمانی، مسعود عبدالی، کارشناس ارشد حقوق

نگاهی به قانون گردشگری در ایران

در نظام حقوقی ایران دو دسته قوانین وجود دارد: بخشی از قوانین درون مرزی هستند و بعضی هم برون مرزی. قوانین درون مرزی، طبق ماده ۵ قانون مدنی و ماده ۳ قانون مجازات اسلامی، بر تمامی سکنه ایران حاکم است: یعنی هر بیکانه‌ای که به خاک ما وارد می‌شود باید رفتاری مطابق با نظم عمومی ایران داشته باشد و قوانین ما یکی از منابع مهم نظم عمومی ماست. این امر یک اصل جهانی و بذریغه شده است که هر خارجی به قوانین و مقررات کشور میزان احترام گذارد.

«جهانگرد» در قوانین چگونه تعریف می‌شود؟

سازمان جهانی گردشگری با توجه به تمامی تعاریف گردشگری که تا قبل از سال ۱۹۹۴ راهه شده بودند، در نهایت یک تعریف نهایی منتشر کرد که چنین است: «مجموعه فعالیت‌های فرد یا افرادی که به مکانی غیر از مکان عادی زندگی خود مسافرت و حداقل یک شب و حداکثر یک سال در آنجا اقامت می‌کنند و هدف از مسافت این نیز گراندن اوقات فراغت است، البته اهدافی نظری اشتغال و کسب درآمد شامل آن نمی‌شود». بر این اساس، کسانی که شامل این تعریف می‌شوند مصدق «گردشگر» هستند.

تکالیف حقوقی جهانگردان چیست؟

یکی از مصاديق اتباع بیکانه داشته شده‌اند و در تمامی سیستم‌های حقوقی برای آنان حقوق و تکالیف در نظر گرفته شده است، که مصاديق این موضوع در کشور معملاً مسلم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رعایت قوانین و مقررات جزایی، رعایت قوانین و مقررات جزایی، رقابت قوانین توسعه صنعت ایرانگردی و گردشگری مصوب مهرماه سال ۱۳۷۰ و این نامه اجرایی آن امتیازات را برای گردشگران در نظر گرفته است. که مصاديق آن عبارتند از: ورود و خروج لوازم شخصی متعارف با اعمال معافیت‌های گمرکی، خروج صنایع دستی یا محصولات مجاز کشور با مراعات آین نامه مربوط، خروج کتاب و مطبوعات با حفظ جمهوری این از تسهیلات ویژه گمرکی، خروج صنایع دستی یا محصولات مجاز کشور با مراعات آین نامه مربوط، خروج کتاب و مطبوعات با حفظ جمهوری این از تسهیلات ویژه گمرکی.

دستورالعمل اجرایی تأسیسات و موسسات گردشگری سلامت مصوب خرداد سال ۱۳۸۸

این نامه خواصی فعالیت واحد بیماران بین‌الملل (گردشگران بیشکی) در موسسات پزشکی وزارت بهداشت مصوب سال ۱۳۶۶ از جمله

قوانين و مباحث مدنی است که در مبحث حقوق گردشگری می‌توان از آنان بفره جست.

عایست مقربات راهنمایی و رانندگی، عدم دخالت در امور سیاسی، عدم سوء نیت نسبت به آثار ملی و میراث فرهنگی، احترام به آداب و رسوم ملی و فرهنگی و دینی و داشتن رایله حسنی با اتباع ایرانی در طول اقامت در ایران.

ایا قوانینی درباره حقوق مسافران گردشگر بیگانه داریم؟

قوانين کلی در تعریف ارائه خدمات برحسب درجه در هتل‌ها و سازمان هواپیمایی ایران موجود است. اما تاکنون استاد و مدارک مشخصی دال بر حقوق مسافران که به صورت مشهود به آن عمل شود و در زمان بروز مشکل به آن قانون مشخص رجوع شود و در آن به حقوق مسافر اشاره شده باشد چنان مشهود و محسوس نیست. مسافران طی سفر خود با منسکلاتی چون، نبود اقامتگاه و امکانات رفاهی و بهداشتی، تأخیر در وسایل حمل و نقل سفر روبه رو استند، اما نهادی یا سازمانی که مسئولیت حقوق مسافر را بر عهده داشته باشد، به صورت رسمی هنوز موجود نیست. در کشورهای در حال توسعه که تقریباً تمامی منابع مالی خود را از راه گردشگری تأمین می‌کنند، قوانین دوطرفه‌ای برای گردشگر و مقصد گردشگری در نظر گرفته شده است.

در بحث حقوق گردشگری کدام منبع قانونی، دستورالعمل و این نامه را باید مد نظر قرار داد؟
کدهای جهانی اخلاق گردشگری از سوی سازمان ملل متحد با هدف پیشود صنعت گردشگری و ایجاد تفاهمات بین‌المللی از یک سو و دستیابی به توسعه پایدار و حفظ میراث گردشگری از سوی دیگر توپیش شده است. این کدها بیش از هر چیز بر حقوق گردشگری به عنوان بستر توسعه صنعت گردشگری تأکید دارد. بازخورد توپیش این کدهای اخلاقی چنین است: گردشگری و سیلماهای برای تکامل فردی و گروهی و نقی هر گونه تعیض و نابرابری و مواردی از این قبیل است. امنیت و ازادی هم اصولی هستند که در کنار شرایط جاذب کشورها، نقش اصلی را در این حیطه دارند و موجبات صلح بین کشورها را فراهم می‌آورند.

قانون توسعه صنعت ایرانگردی و گردشگری مصوب مهرماه سال ۱۳۷۰ و این نامه اجرایی آن امتیازات را برای گردشگران در نظر گرفته است. که مصاديق آن عبارتند از: ورود و خروج لوازم شخصی متعارف با اعمال معافیت‌های گمرکی، خروج صنایع دستی یا محصولات مجاز کشور با مراعات آین نامه مربوط، خروج کتاب و مطبوعات با حفظ جمهوری آن و استفاده از تسهیلات ویژه گمرکی.

دستورالعمل اجرایی تأسیسات و موسسات گردشگری سلامت مصوب خرداد سال ۱۳۸۸

این نامه خواصی فعالیت واحد بیماران بین‌الملل (گردشگران بیشکی) در موسسات پزشکی وزارت بهداشت مصوب سال ۱۳۶۶ از جمله

قوانين و مباحث مدنی است که در مبحث حقوق گردشگری می‌توان از آنان بفره جست.

حال سوالی که مطرح می‌گردد این است که اصولاً متولیان صنعت گردشگری در ایران چه سازمان‌ها، تهادها و وزارت‌خانه‌هایی هستند؟
وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌هایی که عمدتاً در ایجاد بسترهای مناسب گردشگری و برای تامین حق و حقوق و مزایای گردشگر مداخله مستقیم و همکاری و تکالیف قانونی دارند، عبارت‌اند از: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ادارات تابعه آن و مؤسسات گردشگری داخلی و خارجی، هتل‌ها و هم‌مانسراها؛ وزارت امور اقتصادی و دارایی، شرکت‌های بیمه و گمرک، بانک‌ها؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی خصوصی گردشگری؛ وزارت امور خارجه، سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌های سیاسی دولت در خارج از کشور؛ وزارت کشور، استانداری‌ها، فرمانداری‌ها، اداره گذرنامه، شهرداری‌ها و حوزه‌های انتظامی؛ وزارت کشاورزی؛ وزارت جهاد سازندگی، سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور و شیلات؛ وزارت راه و ترابری، هواپیمایی، کشتیرانی و راه آهن؛ سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، رسانه‌های دولتی و خصوصی؛ سازمان تربیت بدنی، مؤسسات ورزشی و باشگاه‌های ورزشی و مردمی؛ سازمان برنامه و پودجه؛ سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.

قوانين ما تا چه حدی می‌تواند بر «بیگانگان» (جهانگردان خارجی) حاکمیت داشته باشد؟

شاید استفاده از کلمه «بیگانه» در این باره چندان مناسب نباشد. با وجود پیشرفت روزافزون ارتباطات و نظریه آقای «مک لوہان» اکنون «جهان جزیره‌ای» بیش نیست. بنابراین چهانگردی که وارد کشور می‌شود، به بیشتر مسائل موجود آشنا است و چندان هم بیگانه نیست.

مقررات حقوقی یکی از علل و عوامل اساسی در توسعه صنعت گردشگری است. این رویه کشورها را واداشته است تا با اتخاذ محدودیت‌ها و راه حل‌هایی، صنعت گردشگری را به سوی توسعه پایداره دهایت کنند. بنابراین توپیش قوانین و مقرراتی با هدف حمایت از گردشگران و ایجاد امنیت برای آنها ضروری است، زیرا ورود گردشگران خارجی به هر کشور و رونق گردشگری خارجی تا حد زیادی با قوانین و مقرراتی که از حقوق آنها حمایت کند، مرتبط است. ضرورت اصلی طرح چنین موضوعی تباز مبرم به احبابی گردشگری، آن هم نه فقط بر اهداف اقتصادی، بلکه برای بازیابی عظمت ایران در عرصه بین‌المللی است. حال با کمی تأمل در این زمینه می‌توان دریافت که ورود گردشگر به هر کشور، در کنار لزوم وجود جاذبه‌های گردشگری، نیازمند پیش‌شرط‌هایی است که یکی از از منظر قانون «جهانگردان» یکی از مصاديق اتباع بیگانه داشته شده باشد و در تمامی سیستم‌های حقوقی برای آنان حقوق و

تکالیف در نظر گرفته شده است.

گردشگری یکی از صنعت تجیره‌ای است، بنابراین اهتمام تمامی دستگاه‌های دولتی و خصوصی را می‌طلبید. چالش‌های حقوقی که ناگزیر از پذیرش آنها هستند، ریشه در عملکرد ضعیف دولت‌های مختلف در توسعه گردشگری دارد همچنین فقدان زمینه مثبت از جهانگردان و بی‌اعتمادی به آنها، بی‌ثباتی داخلی، بی‌توجهی به فناوری‌های روزآمد اطلاعاتی و نظام حسابرسی ماهواره‌ای گردشگری (TSA) است.

قانون ناظر بر نرخ گذاری مراکز اقامت جهانگردان

نرخ گذاری هتل‌ها قانون و ضایعه دارد، حتی مصوبه هیات دولت را هم دارد، اما با این حال هستند هتل‌هایی که ظاهر از بند و تصریه استفاده می‌کنند و به این بیانه پول بیشتری از مسافران می‌گیرند! در سال ۸۳ دستورالعمل برای ماده ۱۲ این نامه «ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی» مصوب شد.

راه‌های نجات گردشگری از ورشکستگی جای خالی توریسم سلامت در روزگار کرونا

شیوه بیماری کرونا در ماههای اخیر نقش سزاگی در تعطیلی بسیاری از صنایع و کسب و کارها داشته است که گردشگری نیز در زمرة این صنوف در سطح جهانی قرار می‌گیرد که در کشور مانیز همچون سایر کشورها به ورطه ورشکستگی کشانده شده است. نظر کارشناسان گردشگری درباره راههای نجات و برونو رفت از ورشکستگی گردشگری بر تغییر، برنامه‌ریزی، خلاقیت و حمایت‌های دولت در این زمینه تأکید دارد. آن‌ها همچنین جای توریسم سلامت را در وضعیت کرونا ویزی و در دوره نقاوت می‌تلاشیان کرونا ویزی خالی داشتند در حالی که توریسم سلامت می‌توانست با ورود خود از فشار وارد شده بیمارستان‌ها کم کند. با این حال، به نظر می‌رسد مهمنه ترین کار در شرایط فعلی کمک به مهار کروناست تا هر چه زودتر شرایط به حالت عادی برگردد و از خسارت‌های آن کم شود.

قوانين این صنوف در تعطیلی بسیاری از صنایع و کسب و کارها داشته است که گردشگری نیز در

قوانين کلی در تعریف ارائه خدمات برحسب درجه در هتل‌ها و سازمان هواپیمایی ایران موجود است. اما تاکنون استاد و مدارک

مشخصی دال بر حقوق مسافران که به صورت مشهود به آن عمل شود و در زمان بروز مشکل به آن قانون مشخص رجوع شود و در آن به حقوق مسافر اشاره شده باشد چنان مشهود و محسوس نیست. مسافران طی سفر خود با منسکلاتی چون، نبود اقامتگاه و امکانات رفاهی و بهداشتی، تأخیر در وسایل حمل و نقل سفر روبه رو هستند، اما نهادی یا سازمانی که مسئولیت حقوق مسافر را بر عهده داشته باشد، به صورت رسمی هنوز موجود نیست. در کشورهای در حال توسعه که تقریباً تمامی منابع مالی خود را از راه گردشگری تأمین می‌کنند، قوانین دوطرفه‌ای برای گردشگر و مقصد گردشگری در نظر گرفته شده است.

شیوع کرونا گریبان صنعت نوبای گردشگری در ایران را همچون سایر کشورها گرفته و آن را به ورطه ورشکستگی کشانده و چشم انداز نامطلوبی را پیش چشم فعالان این حوزه قرار داده است. با افزایش شیوع کرونا تعطیلی هتل‌ها، اماکن تفریحی و توریستی تدامن یافته و موجب شده تا گردشگری در ایران به خواب ببرود. که البته دولت باید تدبیری اتخاذ کند تا جلوی افزایش زیان را بگیرد یا اینکه بخشی از این خسارت‌ها را جبران کند.

عقیده یکی از کارشناسان و به عنوان محقق گردشگری بر این است که: «گردشگری حساسیت زیادی نسبت به اتفاقات طبیعی و غیرطبیعی دارد و این متغیرها می‌توانند روی گردشگری اثر منفی بگذارد. گردشگری در ایران، تازه روند خوبی را شروع و در سبد خانوار جای خود را باز کرده بود. اما شیوع کرونا باعث شد تا گردشگری در ایران و همه دنیا با یک چالش عظیمی مواجه شود.» به گفته او این چالش از تناقض میان ماهیت گردشگری با کرونا برخاسته است. گردشگری بر حرکت دلالت دارد و کرونا نداشتن حرکت و فاصله اجتماعی است. او می‌گوید: «کرونا بزرگ‌ترین کشورهای گردشگر دنیا یعنی چین و بزرگ‌ترین کشورهای پذیرنده گردشگر یعنی فرانسه، آمریکا و ایتالیا را با رکود عجیبی مواجه کرده است و کشور ما هم از این قاعده مستثنی نبوده است.»

وی تأثیرات روانی کرونا را عمیق می‌داند و برای کاهش بار روانی این بیماری و همچنین کمک به صنعت گردشگری به نقش توریسم مجازی و بازدیدهای آنلاین اشاره می‌کند. به این صورت که: «وقتی فردی به صورت مجازی از یک موزه دیدار می‌کند این انگیزه را پیدا می‌کند که پس از رفع شرایط فعلی به صورت حضوری از این اماکن بازدید کند.» از نظر او، توریسم مجازی همچنین می‌تواند «روحیه مردم را عوض کند تا کمتر پیگیر اخبار کرونایی باشد، نشادی برای خود ایجاد کند و سرگرم شوند.»

معاون سابق گردشگری سازمان میراث فرهنگی ضمن اشاره به تبعات منفی کرونا بر صنعت گردشگری داخلی، آن را مختص ایران ندانست و در ادامه گفت: «مشکل گردشگری ما به نوع نگرش ما بر می‌گردد. گردشگری صرفاً یک صنعت نیست بلکه یک مدلولی روش است و روش‌های مختلفی دارد. گردشگری شهری، گردشگری سلامت و آموزشی از محصولات مختلف گردشگری در تمام دنیا هستند.»

او اضافه کرد: «همان طور که ویروس موجود زنده نیست و با پیوند به یک سلول تکیه می‌شود. صنعت گردشگری هم دانشی است که به سایر دانش‌ها اضافه می‌شود و یک جریان نوین ایجاد می‌کند. جریانی که شاید خاص خودش باشد.»

این کارشناس افزود: «یکی از پیام‌های کرونا این است که روش‌های برنامه‌ریزی خود را عوض کنید و به مباحث مختلف حوزه گردشگری توجه کنید که شرایط خاصی ایجاد می‌کند. مثلاً در گردشگری سلامت ماقبل بخش درمان را مدت نظر داریم در صورتی که آمارهای مربوط به گردشگری در دنیا نشان می‌دهد حتی بخش عملده گردشگری تفریحی به سمت گردشگری تندروستی رفته است که پژوهش در آن نقش ندارد. یا در حوزه برنامه‌ریزی گردشگری هم شاهد هستیم که در دنیا گردشگری به تبلیغات و بازاریابی واپسی یعنی جریان ویروسی توجه دارد. گردشگری مانند ویروسی است که وارد سایر حوزه‌ها می‌شود و سیستم برنامه‌ریزی آن حوزه‌ها را در جنبه مثبت تغییر می‌دهد. اگر ما گردشگری را جدی پنگیم و به ارکان و اجزای این دانش توجه کنیم با برنامه‌ریزی‌های خاص می‌توانیم معضلات کرونایی را حل کنیم.»

می‌توان گفت: «با یک برنامه قوی می‌توان شرایطی را مهیا کرد که تهدیدات کرونا برای صنعت گردشگری به فرصت تبدیل شود. هر چند ممکن است این تغییرات تبعات اقتصادی هم داشته باشد.»

به گفته کارشناسان، توریسم سلامت یکی از شاخمهای گردشگری است که در دوره نقاوت بیماران کرونایی می‌توانست مؤثر باشد، اما جایش در این روزها خالی است. چنانچه نظر یکی از کارشناسان دلالت بر این دارد که: «در دوره نقاوت مبتلایان کرونا، چون نیازی به مصرف دارو نیست توریسم سلامت می‌توانست وارد شود و فعالیت بکند، اما خیلی از زمینه‌های آن را فراهم نکردیم.» به عقیده وی، گردشگری سلامت تنها شامل سلامتی جسمی نیست و سلامت روانی را نیز در پر می‌گیرد و باید فضای فکری و چهارگایی آن را آماده کرد. وی همچنین با اشاره به اهمیت طبیعت درمانی، اینکوئه عنوان داشته است: «استفاده از طبیعت درمانی مانند لجن درمانی یا نمک درمانی در این برهه نیز می‌توانست به کار گرفته شود چون نمک یک عامل مهم برای گندздایی ویروس‌ها است و می‌تواند خیلی راحت آن را از بین ببرد.»

برگرفته از سایت گووه و کالای یاسا

از بابت صنف مرجع رسیدگی کننده از اساس در نظام حقوقی حاکم بر سیستم قضایی ایران محاکم به دو صنف مراجع حقوقی (در مفهوم اعم کلمه یعنی مدنی و کیفری) و مراجع اداری تقسیم می‌گردد. بنابراین در تعیین صنف مرجع رسیدگی کننده، باید مشخص گردد که بنا به نوع دعوی مطروحه، موضوع در کدام مرجع از نظر صنف باید مطرح گردد. به بیان بهتر آیا موضوع در صلاحیت مراجع قضایی اعم از دادسراه و محاکم حقوقی است و یا در صلاحیت مراجع اداری همچون دیوان عدالت اداری و محاکم تشکیل شده موضوع قانون کار می‌باشد.

حال پس از تعیین صنف مرجع به مبحث بعدی از بابت نوع مرجع رسیدگی کننده می‌رسیم. در تعریف نوع مرجع رسیدگی کننده، به عنوان رکن دوم تعیین صلاحیت ذاتی مراجع دادگستری، در دکترین حقوقی، مراجع رسیدگی کننده به دعاوی مطروحه به مراجع عمومی و استثنایی تقسیم می‌گردد. مراجع عمومی مراجعی است که صلاحیت رسیدگی به هر نوع دعوا و شکایتی را داشته باشد و بر عکس آن، مراجع استثنایی تنها صلاحیت رسیدگی به اموری را دارد که قانونگذار در مورد آنها تصريح نموده و رسیدگی به آن امور را در صلاحیت ایشان تشخیص داده باشد. به طور مثال مراجع عمومی رسیدگی کننده به دعاوی حقوقی محاکم عمومی دادگستری بوده ولی در دعاوی با موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی شعب دادگاه‌های انقلاب به عنوان مرجع استثنایی از جانب قانونگذار مطابق بند ۶ از ماده ۵ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تعیین گردیده است.

در خصوص درجه مرجع رسیدگی کننده به عنوان رکن سوم تعیین صلاحیت ذاتی محاکم دادگستری نیز باید عنوان نمود که علی الخصوص در هر نوع از مراجع (اعم از عمومی و استثنائی) و از هر صنفی که باشند (قضایی و یا اداری) درجاتی وجود دارد که مرجع قضاوی در سلسله مراتب در آن قرار خواهد گرفت. بدین ترتیب مرجع حقوقی بدوى (درجه اول) از مرجع حقوقی تجدید نظر (درجه دوم) که در سلسله مراتب از مرجع حقوقی بدوى بالاتر قرار می‌گیرد، به عنوان رکن سوم تعیین کننده صلاحیت ذاتی محاکم تقسیم بندی می‌گردد. لذا در پایان نتیجه گیری حاصل از این مبحث این موضوع است که؛ نوع دعوا مطروحه از حیث این امر که موضوع آن شکایت از اشخاص حقیقی و یا حقوقی (موضوع حقوق خصوصی یا حقوق عمومی) باشد، در تعیین صنف دادگاه رسیدگی کننده و نوع آن و اینکه دعوا در کدام مرحله (اعم از مرحله بدوى یا تجدید نظر) در حال رسیدگی می‌باشد، تعیین کننده صلاحیت ذاتی مرجع رسیدگی کننده خواهد بود.

صلاحیت ذاتی محاکم دادگستری

محمد اشرفی - وکیل پایه یک دادگستری

یکی از اساسی ترین مباحث مربوطه بر طرح دعوا در مراجع قضایی اعم از دعاوی حقوقی و یا دعاوی کیفری و یا دعاوی با موضوع حقوق عمومی موضوع دادگاه صلاحیت‌دار در جهت رسیدگی به موضوع دعوا مطروحه می‌باشد. به بیان بهتر شخص شاکی در دعوا کیفری و یا خواهان در دعوا یا موضوع مباحث حقوقی دعوا خود را در کدام محل و نزد کدام مقام می‌پایست مطرح نماید. نکته اساسی در این باب این امر است که دادگاه صلاحیت‌دار در خصوص رسیدگی به دعاوی مطروحه از جانب درخواست کننده رسیدگی قضایی در امور کیفری و حقوقی متفاوت می‌باشد. قبل از شروع به بحث در این موضوع ذکر این نکته اساسی است که اصولاً به صلاحیت رسیدگی محاکم و دعاوی مطروحه از جانب شاکی و یا خواهان از دو منظر قابل بررسی می‌باشد.

- ۱- صلاحیت ذاتی مرجع رسیدگی کننده
- ۲- صلاحیت نسبی مرجع رسیدگی کننده.

قبل از ورود به مباحث صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به نظر میرسد نگاه اجمالی مبنی بر تعریف صلاحیت نیز خالی از فایده نمی‌باشد. مطابق تعریفی که جناب آقای دکتر زراعت در کتاب محسای قانون آیین دادرسی مدنی ذکر نموده اند: «صلاحیت تکلیف و حقیقی است که قانون به مراجع قضایی و اداری برای رسیدگی به دعاوی و شکایت و امور خاص داده است». همچنین با جمع این تعریف با ماده ۱۰ از قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی که تصریح نموده است: «رسیدگی نخستین به دعاوی حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های عمومی و انقلاب است مگر در مواردی که قانون مرجع دیگری را تعیین کرده باشد». به این نتیجه می‌رسیم که از اساس صلاحیت ذاتی مراجع رسیدگی کننده به دعاوی مطروحه مطابق تعریف جناب آقای دکتر شمس در جلد نخست کتاب دوره پیشرفتنه آیین دادرسی مدنی (شماره ۷۷۲) به این امر بستگی دارد که صنف، نوع و درجه مرجع رسیدگی کننده مورد توجه قرار گیرد.

(مبحث دوم)

تلخفات، جرائم و دعاوی داروئی

محسن اصغری - وکیل پایه یک دادگستری

در مبحث قبل مجازی از توحیف و بررسی مصاديق تخلف و جرم، به اختصار، شمای شکلی فرایند این دو را در امور داروئی مورد توجه قرار دادیم در این جایگاه عناوین تخلفاتی و چگونگی صورت پذیری آن مدنظر قرار گرفته است قبلاً یاد آور شدیم که تخلف یا جرم می تواند از ابتدای تولید، ره یابی در عهده واسطه، توزیع و تازمان مصرف دارو به وقوع بیوندد علیهذا به نحو کلی چنانچه بخواهیم ارتکاب افعال تخلفاتی و مجرماته را در این صفت تجزیه و منشعب کنیم به تقسیم بندی زیر خواهیم رسید.

الف: نقض آئین نامه و ضوابط شرکتهای داروئی و داروخانه ها:
برای اینکه متوجه باشیم مقررات در شرکتهای داروئی و داروخانه ها چه افعالی را تخلف می داند باید با ماهیت وجودی داروها علیرغم مجوز های لازم و تشویق داروخانه ها به خرید داروی غیر ضرور و همچنین عدم رعایت سهمیه دارویی در توزیع (میتواند موضوع تخلف واقع گردد .
۲- امور داروخانه ها:

داروخانه موسسه ای پذشکی است که با اخذ مجوز از کمیون تشخیص موضوع ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پذشکی، داروئی و مواد خوردنی و آشامیدنی تاسیس و با داشتن مسئول فنی واجد شرایط به ارانه خدمات داروئی و عرضه فرآورده های ارایشی، پهدادشی و ملزمات پذشکی مجاز میادت نماید و تاسیس آن برخلاف شرکت ها متکی به اشخاص حقیقی است، علاوه بر شرایط عام، داشتن شرایط حرfe ای، ویژگی خاص تاسیس است، مقاضی پس از احراز شرایط عام توسط کمیون مربوط، با تحصیل امتیازات لازم و با رعایت حد نصاب جمعیتی و رعایت فاصله با تزدیکترین داروخانه (که البته رعایت حد نصاب جمعیت و فاصله بر اساس آئین نامه دارای استثنائاتی نیز می باشد) و نیز رعایت تشریفات، مجوز تاسیس را دریافت می نماید موسس باید در مدت معین نسبت به تاسیس و بهره برداری از داروخانه میادت نمایند.

پس از تاسیس تعطیلی داروخانه بدون کسب مجوز، تغییر محل جغرافیائی داروخانه خارج از حریمی که در زمان تاسیس اولیه به تایید مرجع صدور پروانه رسیده است، نصب تابلو داروخانه داخلی بیمارستان و ایجاد درب مستقل به خارج از بیمارستان (باید توجه داشت داروخانه داخلی بیمارستان از اجزاء بیمارستان است و منحصراً مجاز به پیچیدن نسخ داخلی است زیرا به اعتبار همین جزء، پروانه تحصیل نموده است بنابر اقدامی که داروخانه را کاریا منک از بیمارستان تلقی نماید به عمل آورد با مضمون آئین نامه موافقت ندارد) حداقل مساحت داروخانه های روزانه در شهرها ۳۰ متر و داروخانه های شبانه روزی بالغ بر ۴۵ متر (در روستاهای مساحت کمتری پیش بینی گردیده است) می باشد که دارای اتباع، فضای مشاوره ای، فضای نسخه پیچی و فضای ساخت دارو است این مساحت صرفاً باید برای فضاهای پیش بینی شده مورد استفاده واقع گردد، رعایت ساعت کار داروخانه، عدم حضور مسئول فنی یا عدم معرفی قائم مقام در غیاب وی، تصدی همزنمان مسئولیت فنی پیش از یک داروخانه، یا تصدی همزنمان موسس با مسئولیت فنی داروخانه دیگری میتواند از موارد خروج از ضوابط و بروز تخلف باشد. ضمن انکه آئین نامه مورد اشاره به تشریج وظائف موسس و مسئول فنی را خاطر نشان ساخته است که در صورت تقصیر یا قصور در انجام وظائف مجازات صنفی برای مرتكب منظور خواهد شد.

۱- شرکتهای پخش فرآورده های داروئی:
شرکت های داروئی شرکتهایی هستند که بر اساس قانون به ثبت رسیده و در اساسنامه آنها موضوع فعالیت شرکت محدود به تحصیل مجوزهای لازم از سازمان غذا و دارو و واسطه بین شرکتهای تولید کننده، و داروخانه ها و سایر فروشندهای مجاز باشند حال نظر به اینکه تاسیس شرکتهای داروئی بدوا مستلزم وجود شرایطی است که با اتکابه آن شرایط شرکت شکل یافته است این شرایط باید در ادامه و استمرار فعالیت شرکت نیز باقی و پایدار بماند تا خلی متوجه توزیع نگردد زیرا سبب حقوقی که موجب ایجاد شرایط می گردد خود به خود نایابدار نخواهد شد بنابراین در هر زمان یکی از شرایط ابتدایی زائل شود غرضی که حاکمیت به موجب آن برای تاسیس شرکت پیش بینی نموده نقض، و به اقتضا ناقض (که می تواند موسس یا مسئول فنی یا ثالث باشد) تن به ارتکاب تخلف داده است، تخلفی که در حیطه نقض مفاد آئین نامه رخ می دهد تخلفی صنفی است.

وجود مسئول فنی واجد شرایط برای دفتر و ابیار مرکزی شرکت به تناسب تعداد مراکز، دارا بودن ابیار مرکزی به تناسب تعداد مراکز استانی و وجود امکانات توزیع دارو و ناوگان حمل و نقل بر اساس ضوابط از شرایط اسنقرار و ثبوتی چنین شرکتهایی است همچنین شرکت های داروئی جهت رد یابی و کنترل اصالت فرآورده های سلامت محور و دسترسی به دریافت هر گونه اطلاعات مربوط باید مجهز به تجهیزات رایانه ای و اجرای فرایند مستند سازی بر اساس امکانات نرم افزاری و سخت افزاری، آن هم برابر مقررات باشد.

توزیع کلیه فرآورده های سلامت محور از جمله داروها در کشور از طریق شرکت های پخش با رعایت ضوابط انجام خواهد شد و شرکت های پخش صرفاً مجاز به عقد قرارداد توزیع کالا با شرکت های داروئی تامین کنندگان مجاز و سپس توزیع دارو به داروخانه های سایر مراکز توزیع دارای مجوز به روش های صحیح و مقرر (دوری از روش های غیر متعارف از قبیل ایجاد سبد داروئی که فروش داروهای سهمیه ای یا داروهای خاص در قالب فروش سایر داروها و یا تبعیض بین داروخانه های از حیث توزیع می باشد) با رعایت قیمت اعلامی هستند ضمن انکه برای توزیع فرآورده های بیولوژیک، داروهای تخدیری، داروهای یارانه ای و هر داروئی که نیاز به ثبت اطلاعات بیمار دارد به لحاظ وضعیت خاص نیازمند تحصیل مجوز جدایی از سازمان غذا و دارو می باشد و شرکت های مکلفند هر پانزده روز یک بار به داروخانه های تحت پوشش خود جهت تامین دارو مراجعت نمایند لذا عدول از مقاد آئین نامه (که می تواند مصاديقی همانند تغییر اساسنامه، عدم حضور یا تعطیلی خدمات مسئول فنی، تشویق شاغلین حرfe پذشکی به تجویب داروی خاص، عدم ارسال به موقع دارو، شرایط نامناسب نگهداری و توزیع، عدم رعایت قیمت های مصوب، توزیع دارو خارج از شبکه رسمي داروئی، تامین دارو از منابع غیر مجاز، توزیع داروی غیر مجاز و یا خارج از فهرست داروئی، عدم تعویض مسئول فنی پس از ابلاغ سازمان غذا و دارو مادام که مسئول فنی حاضر، مقید به انجام وظائف و تکاليف نمی باشد، امتناع یا سهل انگاری در اطلاع رسانی به موقع در مورد کمبود اقلام داروئی به مراجع ذیربیط، عدم توزیع موجودی داروها علیرغم مجوز های لازم و تشویق داروخانه های خرید داروی غیر ضرور و همچنین عدم رعایت سهمیه دارویی در توزیع) میتواند موضوع تخلف واقع گردد.

۲- امور داروخانه های:
داروخانه موسسه ای پذشکی است که با اخذ مجوز از کمیون تشخیص موضوع ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پذشکی، داروئی و مواد خوردنی و آشامیدنی تاسیس و با داشتن مسئول فنی واجد شرایط به ارانه خدمات داروئی و عرضه فرآورده های آرایشی، پهدادشی و ملزمات پذشکی مجاز میادت نماید و تاسیس آن برخلاف شرکت های متکی به اشخاص حقیقی است، علاوه بر شرایط عام، داشتن شرایط حرfe ای، ویژگی خاص تاسیس است، مقاضی پس از احراز شرایط عام توسط کمیون مربوط، با تحصیل امتیازات لازم و با رعایت حد نصاب جمعیتی و رعایت فاصله با تزدیکترین داروخانه (که البته رعایت حد نصاب جمعیت و فاصله بر اساس آئین نامه دارای استثناتی نیز می باشد) و نیز رعایت تشریفات، مجوز تاسیس را دریافت می نماید موسس باید در مدت معین نسبت به تاسیس و بهره برداری از داروخانه میادت نمایند.

پس از تاسیس تعطیلی داروخانه بدون کسب مجوز، تغییر محل جغرافیائی داروخانه خارج از حریمی که در زمان تاسیس اولیه به تایید مرجع صدور پروانه رسیده است، نصب تابلو داروخانه داخلی بیمارستان و ایجاد درب مستقل به خارج از بیمارستان (باید توجه داشت داروخانه داخلی بیمارستان از اجزاء بیمارستان است و منحصراً مجاز به پیچیدن نسخ داخلی است زیرا به اعتبار همین جزء، پروانه تحصیل نموده است بنابر اقدامی که داروخانه را کاریا منک از بیمارستان تلقی نماید به عمل آورد با مضمون آئین نامه موافقت ندارد) حداقل مساحت داروخانه های روزانه در شهرها ۳۰ متر و داروخانه های شبانه روزی بالغ بر ۴۵ متر (در روستاهای مساحت کمتری پیش بینی گردیده است) می باشد که دارای اتباع، فضای مشاوره ای، فضای نسخه پیچی و فضای ساخت دارو است این مساحت صرفاً باید برای فضاهای پیش بینی شده مورد استفاده واقع گردد، رعایت ساعت کار داروخانه، عدم حضور مسئول فنی یا عدم معرفی قائم مقام در غیاب وی، تصدی همزنمان مسئولیت فنی پیش از یک داروخانه، یا تصدی همزنمان موسس با مسئولیت فنی داروخانه دیگری میتواند از موارد خروج از ضوابط و بروز تخلف باشد. ضمن انکه آئین نامه مورد اشاره به تشریج وظائف موسس و مسئول فنی را خاطر نشان ساخته است که در صورت تقصیر یا قصور در انجام وظائف مجازات صنفی برای مرتكب منظور خواهد شد.

اثر گذاری کرونا در شهرسازی

دکتر غلامرضا کامیار - وکیل پایه یک دادگستری
پژوهشگر حقوق شهرسازی و مدرس حقوق محیط زیست

* بیماری مسری در مناطق پر جمعیت و متراکم به سرعت منتشر می شود. شهرسازان و جرم شناسان در راستای تحقق نظریه «شهر اینمن» پیوسته بر دوری گزین از ایجاد شهرهای بزرگ و پیشگیری از توسعه بی ضابطه شهرها تاکید می کنند. کاربری های درمانی و بهداشتی در فرایند شکل گیری شهر قانون گریز به مناطق مسکونی تبدیل می شوند و به سبب سرعت ساخت و سازها، مرز محدوده قانونی و حریم شهرها در هم می ریزد و بدین ترتیب فاصله بیمار و بیمارستان زیاد می شود و دسترسی به مراکز درمانی دشوار می شود. خطر در شهرسازی عمودی در کمین است. کابل های برق و لوله های گاز با فاصله اندکی از یکدیگر قرار دارند و بر اثر خطاهای انسانی یا طبیعی ممکن است تعداد پرشماری جان خود را از دست بدهند. هم اکنون لزوم مراقبت در آسانسور، لابی و سالن اجتماعات و استخرها دو چندان است.

* اهمیت خانه و جایگاه آن در حفظ سلامت روح و روان انسان، در این ایام که جهان در برابر ویروس کرونا ناتوان مانده، بخوبی درک می شود. برای قطع زنجیره انتقال باید در خانه ماند. اقامت اجباری در منزل با طبع آزادی خواهانه انسان ناسازگار و تحمل یک مشقت است. این دشواری دو چندان می شود هنگامی که در احداث ساختمان اصول بهداشتی رعایت نشده باشد و خانه از نور و روشنایی و تهییه مناسب محروم و ابعاد و اندازه آن برای سکونت نامناسب باشد. برخی از خانه ها تا حد سرینه تنزل یافته اند و این در حالی است که به موجب اصل ۳۱ قانون اساسی، داشتن مسکن مناسب با نیاز حق هر فرد و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمند ترند به سلامت اقشار جامعه مورد تهدید قرار میگیرد منع و مرتکب را مستوجب مجازات قرار داده است لذا اشخاص فاقد خصوص روزتا نشینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم نماید. آمار دقیقی از خانه های مناسب و نا مناسب در دسترس نیست ولی این واقعیت را باید پذیرفت که تعداد قابل توجهی از افراد خصوصاً در حاشیه های شهرها در خانه های نا مناسب زندگی می کنند. ضعف نظریه خانه های کوچک و کارکرد آن به عنوان خوابگاه در این ایام مشخص می شود. ویروس کرونا همانگونه که نقطه عطفی در اقتصاد جهان بود می تواند عامل اثر گذاری نیز در شهرسازی و صنعت ساختمان و خانه سازی باشد.

به امید دفع آفات و بلایا

ب: جرائم معنویه در قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی:

قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی مصوب سال ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام است و تخلفات موسسات پزشکی و جرائم دارویی را نیز مورد توجه قرار داده است. ماده یک قانون مذکور ایجاد موسسات پزشکی غیر مجاز توسط اشخاص فاقد صلاحیت تخصصی و ماده ۲ همان قانون ایجاد موسسه پزشکی توسط افراد متخصص بدون پروانه کار را جرم تلقی نموده است همچنین قانون مذکور برفرض ایجاد موسسه پزشکی غیر مجاز واجد صلاحیت تخصصی و با وجود پروانه کار، مانع بکار گیری افراد فاقد صلاحیت حرفه ای در موسسات پزشکی گردیده است به تحویل که چنانچه این افراد موجب ورود خسارت جانی یا مالی به دیگری گردند پرونده مرتکب به مراجع قضائی ارجاع خواهد شد. (بدهی این افراد مسئول جبران خسارت نیز خواهد بود) ماده ۱۳ تا ۲۶ قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی بنحو اختصاری به جرائم و مجازاتهای مربوط به دارو اختصاص یافته است. تخلفات و جرائم:

- ۱- تهیه و تدارک دارو از شبکه غیر مجاز
 - ۲- عرضه و فروش دارو بدون پروانه ساخت یا مجوز ورود از طرف مرجع مربوط
 - ۳- ایجاد داروخانه بدون پروانه تاسیس
 - ۴- عرضه و فروش دارو بدون تجویز پزشک،
 - ۵- عرضه و فروش دارو بدون حضور مسئول فنی
 - ۶- گرانفروشی
 - ۷- عدم درج قیمت در نسخ بیماران و ممهور ننمودن آنها
 - ۸- نگهداری ، عرضه و یا فروش داروهای تاریخ مصرف گذشته
 - ۹- فروش به جز اقلام دارویی، شیرخشک، تجهیزات پزشکی و غذای کودک
 - ۱۰- عدم ارائه دارو در صورت موجودی
 - ۱۱- بی توجهی و عدم رعایت ساعات ارائه خدمات
- مورد توجه قانون مورد اشاره می باشد.

ج: جرائم معنویه در قانون مبارزه قاچاق کالا و ارز

هر فعل یا ترک فعلی که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و بر اساس قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز برای آن مجازات تعیین شده باشد در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود قاچاق محسوب میگردد دارو تیز کالا و دارای ارزش اقتصادی است و ورود و خروج با رعایت تشریفات قانونی امکان پذیر و مواجه با معنی نمی باشد لیکن قاچاق دارو به وفور در سطح و لایه های متفاوت توزیع، کشف میگردد دارویی قاچاق می تواند از نوع کالای مجاز، مجاز مشروط یا منوع باشد با استفاده از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز دارویی قاچاق کالایی است که ورود یا خروج آن به با نقض تشریفات قانونی صورت پذیرفته و برای آن مجازات تعیین گردیده باشد. داروهای قاچاق به علت نا مشخص بودن محل تولید، عدم اطلاع از چگونگی ساخت، فقدان برگ آنالیز، چگونگی توزیع و شرایط نگهداری در همه جای دنیا غیر قابل مصرف محسوب می شوند یکی از مهمترین روش هایی که می تواند در کنترل و کاهش قاچاق اینگونه کالاهای در کشور موثر باشد و به جلو گیری از عرضه کالاهای تقلبی و جعلی به مردم در سطح عرضه مساعدت نماید نصب بر جسب اصالت بر روی کالای دارویی است که اقدامی نوین در راستای مبارزه با قاچاق دارو می باشد.

د: سایر موارد: بر اساس ماده ۳ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی اشتغال به حرفه دارو سازی بدون داشتن پروانه رسمی منوع است به تبع ساخت دارو از تاچیه شخصی که فاقد تخصص یا مجوز ساخت است به لحاظ اینکه سلامت اقشار جامعه مورد تهدید قرار میگیرد منع و مرتکب را مستوجب مجازات قرار داده است لذا اشخاص فاقد تخصص و مجوز نمیتوانند به این فن روی اورند ساخت دارو که فاقد اصالت است تقلبی محسوب خواهد شد همچنین جعل بر چسب اصالت بر روی اینگونه کالاهای تقلبی نیز واجد عنوان مجازی جزائی است.

در پایان این بحث یاد اوری می نماید انتقال پروانه تاسیس داروخانه تحت هر عنوان از جمله خرید و فروش داروخانه، هبه، صلح، وکالت و... پیش بینی نگردیده است ابطال و تاسیس همزمان نیز که از تاچیه موسس متفاضل پیشنهاد میگردد حقی را برای وی یا منتقل ایله بوجود نخواهد اورد با توجه به تحلیل خاص آن، و نیاز توضیح افزون، نگارنده از پردازش به این گفتار گذر و در جای دیگر آن را مورد بحث قرار خواهد داد.

با توجه به گستردنی مبحث تخلف و جرائم مراجع رسیدگی و مجازاتهای در مبحث بعد مورد توجه قرار خواهد گرفت.

آیا اسکرین شات در محاکم قضایی قابل استناد است؟

زهرا زمانی - کارشناس ارشد فقه و حقوق جزا

در جوامع امروزی توسعه و پیشرفت تکنولوژی و گسترش اینترنت و شبکه های اجتماعی سبب سهولت در اثبات امور شده است، البته این امر بستر بروز مسائل و مشکلاتی برای خانواده ها را فراهم نموده است. این روزها در محاکم مختلف قضایی شاهد پرونده های زیادی از اسکرین شات (عکس گرفتن از متن تصویر) تا پرونده های بزرگ کلاهبرداری و اختلاف خانواده ها به علت اصلی نزاع یا درگیری یا حتی قتل، افسای عکس خصوصی یا چت و پیامهای یکی از طرفین دعوا، بوده است که از طریق شبکه های اجتماعی در فضای مجازی صورت گرفته است. در کشور ما قانونگذار برای حفظ حریم خصوصی افراد و جلوگیری از هرگونه اختلال در جامعه قوانین و قواعد خاصی را تنظیم نموده است که یکی از این قوانین مربوط به جرایم رایانه ای است. در این متن سعی بر این است که جایگاه اسکرین شات را در چهارچوب قوانین موضوعه مورد بررسی قرار دهیم لذا این سوال مطرح می شود که آیا گرفتن اسکرین شات از حریم خصوصی افراد و افسای آن جرم محسوب می شود؟

مطابق قانون مجازات اسلامی و قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی انتشار اسکرین شات جرم انگاری گردیده و مجازاتهای نیز برای مرتكب تعیین شده است که به اختصار به شرح آن می بردازیم. طبق ماده ۱۶ قانون مجازات اسلامی ادله اثبات دعوا عبارتند از: (اقرار، شهادت، قسامه، سوگند و علم قضائی) اگرچه بنا به فهم عامه مردم اسکرین شات به تهایی سند ارتکابی جرم محسوب نمی شود ولی طبق ماده ۶۵۵ قانون آیین دارسی کیفری در هر مورد که به موجب قوانین آیین دادرسی و سایر قوانین و مقررات موضوعه اعم از حقوقی و کیفری، سند، مدرک، نوشته، برگه اجرایی، اوراق رای، امساء، اثر انگشت، ابلاغ اوراق قضائی، نشانی و ماتند آن لازم باشد صورت الکترونیکی یا محتواهای الکترونیکی آن حسب مورد با رعایت ساز و کارهای امنیتی مذکور در مواد این قانون و تصریه های آن کافی و معتبر است و در تصریه ۱ اعلام میدارد: در کلیه مراحل تحقیق و رسیدگی حقوقی و کیفری و ارائه خدمات الکترونیک قضائی، نمی توان صرفا به لحاظ شکل یا تجویه تبادل اطلاعات الکترونیکی از اعتبار بخشیدن به محظوظ و آثار قانونی آن خودداری نمود. پس اسکرین شات تنها اماره ای قضایی است و به عنوان ادله الکترونیک اثبات قابل طرح است و به علم و آگاهی قضی در تحقیقات موضوع پرونده و با بررسی آنها قضی متوجه حقیقت پرونده می شود.

اسکرین شات حالات و وضعیت مختلفی دارد که برای در امان ماندن از مزاحمت فرد و دفاع از خود می توان استفاده نمود مثلاً شخصی از طریق تلگرام یا پیامک یا ایمیل ... اقدام به تهدید و فحش دادن و ایجاد مزاحمت می نماید. در ضمن چنانچه شخصی اکانت تلگرام یا اینستاگرام را هک کند. طبق ماده ۷۲۹ قانون مجازات اسلامی: هر کس به طور غیر مجاز به داده ها یا سامانه های رایانه ای یا مخابراتی که به وسیله تدبیر امنیتی حفاظت شده است دسترسی یابد به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج میلیون ریال تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

و چنانچه شخصی قصد سوء استفاده مالی، اخلاقی و باج خواهی از طرف مقابل یا دشمنی و گاهآبا به بهانه ای برای اجراء به کامجویی های غیراخلاقی آنها را پخش و یا تهدید به پخش نماید و این موضوع باعث رفتار آبرویی شود مطابق قانون افسای اطلاعات خصوصی، جرم است. و قانون مجازات اسلامی به صراحت در ماده ۷۴۵ (ماده ۱۶ قانون جرائم رایانه ای) افسای اسرار خصوصی دیگران را جرم دانسته و مجازات جزای نقدی و تا دو سال حبس در نظر گرفته است و البته اسرار خصوصی در قانون ایران بصورت مشخص تعریف نشده و در ادامه ماده ۱۷ همین قانون نیز هر گونه انتشار صوت یا تصویر یا فیلم خانوادگی را به وسیله سامانه های رایانه ای یا تغییر و یا تحریف آن را مشمول مجازات دانسته است. و صرفا در ماده ۸ قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی نامه، عکس، نوشته و فیلم خصوصی را از مصادیق بارز آن دانسته است. البته در رویه قضایی و نظام عرفی دایره اسرار خصوصی از این هم وسیع تر بوده و حتی نسخه های پزشکی، احکام دادگاهها و استناد مالی در این زمرة قرار گرفته است.

بنابراین تهدیدی که سبب آبرو و شرافت شخصی با افسای اسرار خانوادگی ... باشد خواه مرتكب اقدام به چنین امر ناپسند نموده باشد و خواه نه، جرم مستقل است که براساس ماده ۶۶۹ قانون مجازات اسلامی به ۷۴ ضربه شلاق و یا از دو ماه تا دو سال حبس محکوم خواهد شد. نکته: متن پیامهای مجازی ادله الکترونیک است و در قانون به رسمیت شناخته شده است که البته دادگاه با مکانیسم مشخص توسط کارشناسان حوزه فناوری (پلیس فتا، پلیس فضای مجازی) صحبت و سقم آنرا بیان می دارد: اسناد و ادله اثبات دعوى ممکن است بصورت (داده پیام) بوده و در هیچ محکمه یا اداره دولتی نمی توان براساس قواعد ادله موجود ارزش اثباتی (داده پیام) را صرفا به دلیل شکل و قالب آن رد کرد.

بنابراین در صورتیکه مرجع قابل اعتمادی مانند پلیس فتا احالت اسکرین شات های ارائه شده از سوی اصحاب دعوى را تایید می کند و حتی احالت و ساختگی نبودن اسکرین شات مورد استناد را برای قضایی احرازمی نماید که با علم و آگاهی مبنای آنرا مورد قضاوت قرار دهد اما اگر دچار تردید جدی در مورد اسکرین شات ها شود و احتمال دهد که از طریق نرم افزارهایی مانند: فتوشاپ درست شده است دیگر قابلیت استناد نخواهد بود که طبق ماده ۶۸۵ قانون آیین دادرسی کیفری چنانچه داده های رایانه ای توسط طرف دعوى یا شخص ثالثی که از دعوى آگاهی ندارد ایجاد یا پردازش یا ذخیره یا منتقل شود و سامانه رایانه یا مخابراتی مربوطه به نحوی درست عمل کند که به صحبت، تمامیت، اعتبار و انکار تاپذیری داده ها خدشه وارد نشود قابل استناد است.

نکته بسیار مهم اینکه برای بدست اوردن ادله باید از روشهای قانونی استفاده نمود. در صورتی که ادله به واسطه هک کردن ایمیل یا اکانت طرف مقابل یا کارگذاشتن غیرقانونی دستگاه ضبط صدا، تصویر در محل اقامت یا دفتر یا خودرو باشد در دادگاه مورد پذیرش قرار نمی گیرد و امکان دارد این اقدامات برعلیه خودتان استفاده شود که طبق ماده ۹۹۹ قانون مجازات اسلامی مرتكب را به حبس از ۶ ماه تا ۳ سال و یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می نمایند.

در مواردی که خانم یا آقایی در فضای مجازی با هم در ارتباط باشند و یعن آنها روحهایی رد و بدل شود میان حقوقدان اخلاف است، البته در رابطه نامشروع و عمل منافق عفت غیر از زنا از دیدگاه فقهی حرام و از دیدگاه حقوقی جرم و مجازات آن تعزیر است که در فقه و حقوق تعزیر جامع و مانع از این دمور ذکر نشده ماهیت و تعزیر جرم روابط نامشروع با جرم عمل منافق عفت غیر از زنا فرق دارد. ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی بیانگر این است: هرگاه زن و یا مردی که بین آنها علّه زوجیت نباشد مرتكب روابط نامشروع و یا عمل منافق عفت غیر از زنا از قبیل تقبیل یا مضاجعه شوند به شلاق تا ۹۹ ضربه محکوم خواهد شد و اگر عمل با عنف و اکراه باشد فقط اکراه کننده تعزیر می شود و دادگاهها صرف رابطه فیزیکی را رابطه نامشروع می دانند و نه رابطه فضای مجازی و فقط شاید دادگاه به جرم محتویات مستهجن که مجازاتش در مواد ۷۴۲ و ۷۴۳ قانون مجازات اسلامی در بخش تعزیرات بیان شده است رسیدگی نماید. در ضمن چنانچه این موضوع شاکی خصوصی نداشته باشد دادگاهها به علت حفظ حریم خصوصی افراد و زشتی و علّت نشدن در جامعه به این گونه موارد ورود نمی کنند.

مهمان بهلول و چاقوی طلا

گردآوری: علی ملک نیا - کارشناس ارشد حقوق عمومی

بهلول شیی در خانه اش مهمان داشت و در حال صحبت با مهمانش بود که قاصدی از راه رسید. قاصد پیام قاضی را به او آورد بود. قاضی می خواست بهلول آن شب شام مهمانش باشد. بهلول به قاصد گفت: از طرف من از قاضی عذر بخواه، من امشب مهمان دارم و نمی توانم بیایم.

قاصد رفت و چند دقیقه دیگر برگشت و گفت: قاضی می گوید قدم مهمان بهلول هم روی چشم بیاید و مهمانش را هم بیاورد. بهلول با مهمانش به طرف مهمانی به راه فتادند، در راه بمهمنش گفت: فقط دقت کن من کجا می نشینم تو هم آنجا نشین، هر چه می خورم تو هم بخور، تا از تو چیزی نپرسیدند حرف نزن، و اگر از تو کاری نخواستند کاری انجام نده.

مهمان در دل به گفته های بهلول می خندید و می گفت: نگاه کن یک دیوانه به من نصحت می کند. وقتی به مهمانی قاضی رسیدند خانه پر از مهمانان مختلف بود. بهلول کنار در نشست، ولی مهمان رفت و در بالای خانه نشست.

مهمانان کم کم زیاد شدند و هر کس می امده در کنار بهلول می نشست و بهلول را به طرف بالای مجلس می راند. بهلول کم کم به بالای مجلس رسید و مهمان به دم در.

غذا آوردن و مهمانان غذای خود را خوردند، بعداز غذا میوه آوردن، ولی همراه میوه چاقویی نبود. همه منتظر چاقو بودند تا میوه هایتان را پوست بکنید و بخورید.

مهمانان به چاقوی طلا خیره شدند. چاقو بسیار زیبا بود و دسته ای از طلا داشت. قاضی گفت: آیا برای گفته های شاهدی هم داری؟

برادر بزرگتر گفت: من پنج برادر دیگر در اینجا دارم که همه شان گفته های مرا تصدیق خواهند کرد.

پنج برادر دیگر هم گفته های برادر بزرگ شنید، یقین کرد که چاقو مال آنهاست و توسط مهمان بهلول به سرقت قاضی و قسی شهادت پنج برادر را به نفع برادر بزرگ شنید، یقین کرد که چاقو مال آنهاست و توسط مهمان بهلول به سرقت پنهج برادر دیگر که ساخته بود گفت: ای قاضی این مرد پیدا کرد و گفت: ای قاضی این چاقو متعلق به پدر ما بود و سالهای زیادی است که گم شده است ما اکنون این چاقو را در جیب این مرد پیدا کرده ایم ما می خواهیم داد ما را از این مرد بستانی و چاقوی ما را به ما برگردانی.

قاضی گفت: آیا برای گفته های شاهدی هم داری؟

برادر بزرگ گفت: من پنج برادر دیگر را تایید کردن و گفتن چاقو متعلق به پدر آنهاست که سالهای پیش گم شده است.

بهلول که تا این موقع ساخته بود گفت: ای قاضی این مرد امشب مهمان من بود و من او را به این خانه آوردم، اجازه بده امشب این مرد در خانه من بماند من او را صبح اول وقت تحويل شما می دهم تا هر کاری نخواستید با او بکنید.

برادر بزرگ گفت: نه ای قاضی تو را خوش بخواه می دهم امشب بهلول این مرد را به خانه خودش ببرد چون او به این مرد چیزهای یاد می دهد که حق ما از بن برود.

قاضی رو به بهلول کرد و گفت: بهلول تو قول می دهی که به این مرد چیزی یاد ندهی تا من او را موقعتاً آزاد کنم؟

بهلول گفت: ای قاضی من به شما قول می دهم که امشب با این مرد لام تا کام حرف نزنم و اصلاح کلمه ای هم به او بیاد ندهم.

قاضی گفت: چون این مرد امشب مهمان بهلول بود برو و شب را با بهلول بماند و فردا صبح بهلول قول می دهد او را به ما

تحویل دهد تا به جرم ذمی به زندان بیندازیم.

برادران به ناچار قبول کردند و بهلول مهمان را برداشت و به خانه خود برد و در راه اصلاح به مهمان حرفی نزد به محض اینکه

به خانه شان رسیدند، بهلول زمزمه کان گفت: بهتر است بروم سری به خر مهمان بزنم حتماً گرسنه است و احتیاج به غذا دارد.

مهمان که یادش رفته بود خود را در طوبیه بسته است. گفت: نه تو برو استراحت کن من به خر خود سر می زنم.

بهلول بدون اینکه جواب مهمان را بدهد وارد طوبیه شد. خر سر در آخر فرو برد و در حال نشخوار علفها بود کرد. بهلول گفت: ای خر خدا مگر من به تو نگفتم وقتی وارد مجلس شدی حرف نزن، هر جا که من نشستم تو هم بنشین، اگر از تو چیزی نخواستند، دست به جیست نبر، چرا گوش نکردن هم خودت را به در در انداختی هم مرا فردا تو به زنان خواهی رفت آن وقت همه خواهند گفت بهلول مهمان خودش را نتوانست نگاهدارد و مهمان به زنان رفت.

بهلول ضربه شدیدتری به خر بیچاره زد و گفت: ای خر، گوش کن، فردا اگر قاضی از تو پرسید این چاقو مال توست؟ بگونه من این چاقو را پیدا کرده ام و خیلی وقت بود که دنبال صاحبش می گشتم تا آن را به صاحبش برگذام، ولی متسافانه صاحبش را پیدا نمی کردم. اگر این چاقو مال این شش برادر است، آن را به آنها می دهم، اگر قاضی از تو پرسید این چاقو را از کجا پیدا کرده ای مگر در بیابان چاقو دسته طلا ریخته اند که تو آن را پیدا کرده ای؟

بگو پدرم سالهای پیش کاروان سالار بزرگی بود و همیشه بین شهرها در رفت و آمد بود و مال التجاره زیادی به همراه می برد، و با

آنها تجارت می کرد تا اینکه ما یک شب خبردار شدیم که پدرم را زدن کشته اند و مال و اموالش را برده اند. من بالای سر پدر بیچاره ام حاضر شدم، پدر بیچاره ام را زدن کشته بودند و تمام اموالش را برده بودند. پدرم فرو رفته بود من چاقو را برداشت و پدرم را دفن کردم و از آن موقع دنبال قاتل پدرم پیش از گردم در هر مهمانی این چاقو را نشان می دهم و منتظر میمانم که صاحب چاقو پیدا شود، و من قاتل پدرم را پیدا کنم.

اکنون ای قاضی من قاتل پدرم را پیدا کرده ام، این شش برادر پدر مرا کشته اند و اموالش را برده اند. دستور بده تا اینها اموال پدرم را برگردانند و تقاض خون پدرم را پس بدند.

بهلول که این حرفها را در ظاهر به خر می گفت ولی در واقع می خواست صاحب خر گفته های او را بیاموزد او چوب دیگری به خر زد و گفت: ای خر خدا فهمیدی یا تا صیح کنکت بزنم.

صاحب خر گفت: بهلول عزیز نه تنها این خربلک منهمن حرفهای تو را فهمیدم و به تو قول می دهم در هیچ مجلسی بالاتر از جایگاه تمثیم، و اگر از من چیزی نپرسیدند حرف نزنم، و اگر چیزی از من نخواستند، دست به جیب نبرم.

بهلول که مطمئن شده بود مرد حرفهای او را به خوبی یاد گرفته است رفت و به راحتی خواهد بود. فردا صبح بهلول مرد را بیدار کرد و او را منزل قاضی رساند و تحولی داد و خودش برگشت.

قاضی رو به مرد کرد و گفت: ای مرد آیا این چاقو مال توست؟

مرد گفت: نه ای قاضی، این چاقو مال من نیست، من خیلی وقت است که دنبال صاحب این چاقو می گردم تا آن را به صاحبش برگذام، اگر این چاقو مال این برادران است، من با رغبت این چاقو را به آنها می دهم.

قاضی رو به شش برادر کرد و گفت: شما به چاقو نگاه کنید اگر مال شماست، آن را بردارید برادر بزرگ چاقو را برداشت و با خوشحالی لبخندی زد و گفت: ای قاضی من مطمئن هستم این چاقو همان چاقوی گمشده پدر من است.

پنج برادر دیگر چاقو را دست به دست کردند و گفتند بلی ای جناب قاضی این چاقو مطمئنا همان چاقوی گم شده پدر ماست. قاضی از مرد پرسید: ای مرد این چاقو را از کجا پیدا کرده ای؟

مرد گفت: ای قاضی این چاقو سرگذشت بسیار مفصلی دارد. پدرم سالهای پیش کاروان سالار بزرگی بود و همیشه بین شهرها در رفت و آمد بود و مال التجاره زیادی به همراه داشت و شغلش تجارت بود، تا اینکه ما یک شب خبردار شدیم که پدرم را زدن کشته اند و مال و اموالش را برده اند. من سراسریم بالای سر پدر بیچاره ام حاضر شدم، پدر بیچاره ام را زدن کشته بودند و تمام اموالش را برده بودند، و این چاقو تا دسته در قلب پدر من بود.

من چاقو را برداشت و پدرم را دفن کردند و من قاتل پدرم را پیدا کنم. اکنون ای قاضی من قاتل پدرم را پیدا کردم این شش برادر بودند و این چاقو تا دسته در قلب پدر من بود.

قاضی و قسی شهادت پنج برادر را به نفع برادر بزرگ شنید، یقین کرد که چاقو مال آنهاست و توسط مهمان بهلول به سرقت رفته است. قاضی دستور داد مرد را به زدن کردند و چاقو را به برادر بزرگ برگردانند.

پنج برادر که تا این موقع ساخته بود گفت: ای قاضی این مرد امشب مهمان من بود و من او را به این خانه آوردم، اجازه بده امشب این مرد در خانه من بماند من او را صبح اول وقت تحويل شما می دهم تا هر کاری نخواستید با او بکنید.

برادر بزرگ گفت: نه ای قاضی تو را خوش بخواه می دهم امشب بهلول این مرد را به خانه خودش ببرد چون او به این مرد چیزهای یاد می دهد که حق ما از بن برود.

قاضی رو به بهلول کرد و گفت: بهلول تو قول می دهی که به این مرد چیزی یاد ندهی تا من او را موقعتاً آزاد کنم؟

بهلول گفت: ای قاضی من به شما قول می دهم که امشب با این مرد لام تا کام حرف نزنم و اصلاح کلمه ای هم به او بیاد ندهم.

قاضی گفت: چون این مرد امشب مهمان بهلول بود برو و شب را با بهلول بماند و فردا صبح بهلول قول می دهد او را به ما

تحویل دهد تا به جرم ذمی به زندان بیندازیم.

برادران به ناچار قبول کردند و بهلول مهمان را برداشت و به خانه خود برد و در راه اصلاح به مهمان حرفی نزد به محض اینکه

به خانه شان رسیدند، بهلول زمزمه کان گفت: بهتر است بروم سری به خر مهمان بزنم حتماً گرسنه است و احتیاج به غذا دارد.

مهمان که یادش رفته بود خود را در طوبیه بسته است. گفت: نه تو برو استراحت کن من به خر خود سر می زنم.

چون چیز نپرسند تو از پیش مگوی
یعنی که دو بشنو و یکی بیش مگوی

کم گوی و بجز مصلحت خویش مگوی
دادند دو گوش و یک زبان از آغاز

مشهور ترین نظام های حقوقی جهان

مسعود عبدالی - کارشناس ارشد حقوق خصوصی

قواعد اجتماع لازم الاجرا در چهار چوب مرزهای حاکمیتی هر کشور، حقوق خاص آن کشور را تشکیل می دهد. در قلمرو حقوق تطبیقی، اندیشمندان این رشته هر یک از مجموعه های حقوقی را یک نظام حقوقی نامیده و با توجه به عناصر ثابت و مشترک این نظام ها، آن ها را به چندخانواده طبقه بندی کرده اند. نظام حقوقی، تجسم عینی و خارجی ارمنان ها، اهداف و مبادی حقوقی مقررات حقوقی جامعه است که طبقه بندی آنها، با توجه به نوع بسیار گسترده و نیز دشواری یافتن ملاک و معیار طبقه بندی، به مناقشات بسیار انجامیده است که توضیح آن در این بحث نمی گنجد. علی ایحال در این متن سعی بر آن است که علاوه بر ارایه تعریف نظام حقوقی که در سطرهای قبل به آن اشاره گردید، نظامهای حقوقی مشهور جهان را معرفی و پس از آن مختصری در خصوص نظام حقوقی جاری کشور، ایران سخن گردد.

مشهور ترین نظام های حقوقی

۱- نظام حقوقی رومی - ژرمنی، که پیشینه آن به حقوق روم می رسد. این نظام حقوقی در قرن سیزدهم میلادی / هفتاد هجری، هم زمان با تجدید حیات مطالعات حقوق روم، در دانشگاه های اروپا شکل گرفت و بعدها به کشور های خارج از اروپا راه یافت. متابعتنظام حقوقی رومی - ژرمنی، به ترتیب اهمیت، عبارتند از: قانون، عرف و عادت، رویه قضایی، دکترین و اصول کلی حقوق.

۲- نظام حقوقی کامن لا، که در انگلستان در پی غلبه نورمان ها بر این کشور و از بین رفتن حکومت های کوچک محلی، به منظور ایجاد حقوقی مشترک برای سراسر انگلستان، پدید آمده است. این نظام حقوقی تقریباً در تمام کشور های انگلیسی زبان و کشورهای تحت نفوذ و سلطه انگلستان گسترش یافته و منابع آن، به ترتیب اهمیت، عبارتند از: آرای قضایی، قانون، عرف و عادت، دکترین و عقل.

۳- نظام حقوقی سوسیالیستی، ابتدا در شوروی سابق مطرح گردید و سپس به کشورهایی که مارکسیسم را پذیرفتند انتقال یافت. در این نظام، برخلاف نظام رومی - ژرمنی، تفکیک حقوق به خصوصی و عمومی پذیرفته نشده و این سخن لینین مشهور است که «لایگر حقوق خصوصی وجود ندارد همه چیز در کشور ما جزء حقوق عمومی است». منابع حقوق در این نظام حقوقی عبارتند از: قانون، رویه قضایی، عرف و عادت و قواعد زندگی مشترک سوسیالیستی و دکترین.

درسی از یک پرونده

حسن خلیفه‌ای - پژوهشگر حقوق سلامت

واکاوی حقوقی

پرستاران ارجمند، نیک می‌دانند که تحويل و تحول بیماران در بخش‌ها در تکنیک ISBAR یک مقرر و نظام دولتی محسوب و اساساً تحويل و تحول بیماران یک فرآیند مهم و قابل توجه در روند درمان محسوب می‌گردد.

از سویی در بخش‌های مرافقیت ویژه، با توجه به رویکرد مستند سازی در سالهای اخیر و تغییر فرم‌های چارت علایم و رویدادهای درمانی بیمار، توجه به بند بند این مندرجات فرمی نیازمند دقت نظری مضاعف می‌باشد.

در شرح ماقع، اشاره به ثابت سازی پرورب پالس اکسیمتری از طریق جسب لکوپلاست که حکایت از نقص فنی در پرورب مزبور بوده است، به چشم می‌خورد که این اقدام نه تنها از شرح وظایف حوزه پرستاری خارج بوده، بلکه رفع ایرادی است که با توجه به عدم مهارت و دانش فنی، موجب فشاری مضاعف و نهایتاً عدم خون رسانی در موضع زیر پرورب گردیده است.

بنابراین بایستی در این امر، ابتدائی نسبت به تعویض پرورب مزبور اقدام و در صورت عدم دسترسی، از دستگاه پالس اکسیمتر پرتاپل (انگشتی) بهره مند شد و از انجام اقدامات غیر علمی اجتناب نمایند.

در شرح بالا، خرابی دستگاه از یک سو و عملکرد غیر علمی درمانگر از سوی دیگر، مسئولیت پرستار وقت و مسئول فنی مرکز در صورت اطلاع از خرابی دستگاه را نمایان می‌نمایند.

مقارن ساعت ۱۵:۳۰ مورخه ۱۵ مهر ۱۳۹۷ مددجو خانم ۴۷ ساله که متعاقب سانجه رانندگی پس از انتقال به اورژانس بیمارستان، با تشخیص ترومای متعدد در سرویسهای جراحی عمومی و جراحی اعصاب بستری می‌گردد.

در گرافی سینه، پنوموتوراکس دو طرفه مشهود است که تعییه چست تیوب دو طرفه صورت می‌گیرد.

بیمار در بدو ورود هوشیار و بیدار و اوربیته است که پس از انجام اقدامات اولیه، شامل سی تی اسکن مغز و تشخیص خونریزی اپیدورال، با توجه به کاهش سطح هوشیاری، به روش RSI ایتوپیه و سپس تحت حمایت و تثیلاتور با مد SIMV به بخش مراقبتها ویژه منتقل می‌گردد.

در بدو ورود و هنگام تحويل بیمار از اورژانس به بخش مراقبتها ویژه، کلیه اتصالات بیمار، از جمله چست تیوبها و صحت عملکرد آن، راههای وریدی، سوندهای مثانه و OG تیوب کنترل و در نهایت پوست بیمار از حیث وجود زخم در نواحی مختلف رویت و در پرونده توسط پرستار بخش مراقبتها ویژه ثبت می‌گردد.

بیمار تحت مانیتورینگ قلبی و پالس اکسیمتری قرار گرفته و تحت مد SIMV حمایت تنفسی دارد.

در پرگه گزارش مراقبتها ویژه، هر ساعت، علایم حیاتی پایدار و میزان ۲ SPO₂ مددجو، در حدود درج و ثبت شده است.

در ساعت ۷:۳۰ روز بعد، در هنگام تحويل بیمار به شیفت روز بعد، پرستار تحويل گیرنده، در گزارش خود قيد می‌نماید که انگشت سبابه دست چپ مددجو که پرورب پالس اکسیمتری به آن متصل بوده، نکروز گردیده است و نیز قيد می‌کند که پرورب پالس اکسیمتری با چسب لکوپلاست به انگشت بیمار فیکس گردیده بوده که مراتب به اطلاع پژوهش می‌نماید. این اقدامات لازم در جهت درمان آن صورت می‌گیرد که علی‌رغم تلاش فراوان، بند اول انگشت سبابه دست چپ مددجو بعلت نکروز و عدم خونرسانی صحیح، در روزهای بعد آمیخته می‌گردد.

اچه به صلاح کودک می پاشد

حضافت

سپیده سبھاتی - کارشناس حقوق

بر پدر و مادر واجب است که در تربیت جسمانی و پرورش روحانی کودک کمال سعی را داشته باشند و چنانچه به حکم شفقت از آفات آب و آتش او را نگاه می دارند از شر صفات مهلهکه اش نیز باید که برهاشند، که فرزند امانتی است از حق تعالی که به دست پدر و مادر سپرده اند و او را محض برای طاعات و عبادات خود به عالم به وجود آورده، اگر پدر و مادر آینه حقیقت او را که هنوز از گرد معاصی مصطفقا است، در پرده عصمت حفظ نمایند و در اعمال حسنی که تا آخر عمر از او صادر شود، با او شریک باشند و اگر به تربیت او نپردازند و او را در قیود معاصی اسیر سازند، مادر و پدر را لذت فرزند بازیس خواهد بود.

به موجب ماده ۱۰۰۶ قانون مدنی، اقامتگاه کودک، اقامتگاه پدر اوست. به طور معمول نیز، تازمانی که زن و شوهر با هم به سر می برند و آسیبی به بنیان خانواده نرسیده است، پدر به عنوان رئیس خانواده محل سکونت طفل را معین می کند. با وجود این، هر گاه در اثر جدایی زن و شوهر و تخصیم دادگاه، حضانت به پدر واگذار نشود، ممکن است کودک محل سکونت دیگری داشته باشد. بنابراین، کسی که نگاهداری کودک را به عهده دارد، می تواند او را مجبور سازد که در محل انتخاب شده او سکونت کند و طفل، تازمانی که به سن رسیده است، حق ندارد آن مسکن را ترک کند (مستفاد از ماده ۱۱۷۷ قانون مدنی). حکم ماده ۱۰۰۶ به این دلیل اقامتگاه غیر را همان اقامتگاه ولی یا قیم معین کرده است که طفل

نمی تواند درباره محل سکنی خود تصمیم بگیرد. چهره دیگر نگاهداری طفل این است که سرپرست ماتع از آسیب رساندن او به دیگران شود. کودک به ویژه در سالهای نوبایی، اگر آزاد بماند، همیشه احتمال دارد که باعث زیان همسایگان شود و حتی در سن تمیز نیز به اقتضای سن چنانکه باید، محتاط نیست. پس، پدر و مادر باید او را از انجام کارهای خطرناک باز دارند و ادار به دوراندیشی و احترام به حقوق دیگران سازند. هر گاه در اثر کوتاهی پدر یا مادر در نگاهداری کودک خساری برای دیگران به بار آید، سرپرست طفل مستول زیان وارد شده، است (ماده ۷ قانون مستولیت مدنی).

زیان های وارد شده به خود طفل را نیز، هر گاه از تقصیر سرپرست در نگاهداری باشد، باید بر عهده او دانست. هیچ یک از پدر و مادر حق ندارند در مدتی که حضانت طفل به عهده آنهاست از نگاهداری او امتناع کنند. در صورت امتناع یکی از آنان، حاکم باید به تقاضای دیگری یا به تقاضای قیم یا یکی از اقربا و یا به تقاضای مدعی العموم نگاهداری طفل را به هر یک از پدر و مادر که حضانت به عهده اوسست، الزام کند و در صورتی که الزام ممکن یا موثر نباشد، حضانت را به خرج پدر و هرگاه پدر قوت شده باشد، به خرج مادر تأمین کند. طفل نمی تواند بدون اجازه سرپرست از محل سکونت خود خارج شود و با دیگران ملاقات کند. نظارت بر معاشرت های کودک جنبه تربیتی نیز دارد. پس، کسی که حضانت با اوست، می تواند از معاشرت کودک با کسانی که صلاح نمی دارد جلوگیری کند. ولی بر مبنای این حق نمی تواند کودک را از دیدن کسان و نزدیکان خود محروم کرد.

به ویژه، در موردی که پدر و مادر کودک از هم جدا می شوند و او ناچار است که بخلاف میل خود از پدر یا مادر جدا یابند، منع کردن او از ملاقات عزیزی که از دست داده است از نظر عاقلي، ناگوارتر از آن است که طفل بتواند تحمل کند. از سوی دیگر، پدر یا مادری که از نگاهداری فرزند خود به دلیل محروم شده است، نیای از ملاقات با لویز منع شود و دفعه ای را که خداوند به او سپرده است یکباره از دست بدهد در صورتی که به علت طلاق یا به هر جهت دیگر پدر و مادر طفل در یک منزل سکونت نداشته باشند، هر یک از پدر و مادر دلاگاه می تواند ملاقات با سایر خویشان را جایگزین آن سازد، در هیچ حال مکان ملاقات و سایر جزئیات مربوط به آن در صورت اختلاف با دلاگاه است، ولی باید ناشست که این حق تها به پدر و مادر تعلق ندارد نه تنها در صورت غیبت یا فوت پدر و مادر دلاگاه می منع کرد. در ضمن خارج کردن طفل از کشور بدون رضایت والدین یا اجازه دلاگاه منع است و به کسی که حضانت با اوست، اجازه داده نمی شود که جز با شرایط یاد شده محل سکونت طفل را تغیر دهد تازمانی که پدر و مادر کودک زنده هستند و صلاحیت نگاهداری از فرزند خود را دارند، حضانت با آنان است و هیچ یک از خویشان پدری یا مادری نمی توانند در این مورد ادعای کنند. بدون تردید، حق پدر و مادر مطلق نیست و هرگاه مصلحت کودک ایجاب کند و سلامت و تربیت او در خطر افتاد، دلاگاه می تواند درباره حضانت تصمیم دیگری بگیرد و طفل را از کانون الوه یا بی میلات خانواده طبیعی خارج سازند. ولی، این تصمیم در صورتی مجاز است که جدا کردن طفل از خانواده ضروری باشد. پدر و مادر تنها ماموران دولت نیستند تا هر گاه مصلحت ایجاب کنند به کناری گذاشده شوند. آنان بر نگاهداری و تربیت فرزند خود حق دارند؛ حق که از دیرباز، به عنوان انتیزی طبیعی، محترم شده است و تاخونده است، پلر جامی ماند. ماده ۱۱۷۵ قانون مدنی، در بیان همین امر و جلوگیری از سوء استفاده دلاگاه در مصلحت اندیشی برای کودک، اعلام می کند که: « طفل را نمی توان از پدر و مادر که حضانت با اوست گرفته مگر در صورت وجود علت قانونی » تازمانی که خانواده محل نشده و پدر و مادر کودک با هم به سر می برند، نسبت به حق پدر و مادر تردیدی وجود ندارد. بنابراین مصلحت طفل مهمترین عامل تصمیم گیری درباره وضع اوست. هرگاه پدر و مادر طفلی بمیرند، دلاگاه به طور طبیعی متوجه چد پدری می شود و فقط در صورتی از انتخاب او منصرف خواهد شد که مصلحت والتری آن را اقتضا کند در موردی که زن و شوهر از هم جدا شده اند، دیگر همکاری آنان برای حضانت از طفل به گونه ای که در زمان زوجیت وجود داشت، امکان ندارد، پس، ناچار بایستی کودک را به یکی از آن دو سپرد. قانون مدنی مادر را تا هفت سالگی فرزند پسر مقدم شمرده و از آن پس لولیت را به یکی از دهد ولی در مورد حضانت فرزند دختر تا رسید بلوغ ذهنی با مادر و پس از آن خود تصمیم می گیرد. زیرا باید ضرورتی وجود نداشته باشد تا بتوان کودک چند ماهه ای را از مادر جدا کرد یا تربیت نجوائی را به پدر واگذار نکرد. پس از فوت پدر، حضانت در هر حال با مادر است اما مادری که شوهر کرده است، همانند پدر نمی تواند از فرزند خود نگاهداری کند، ولی شوهر کردن مادر به خودی خود مانع در این راه ایجاد نمی کند، زیرا در مقایسه با سایر خویشان، هیچ کاتونی را مطمئن تر از دامان مادر برای پرورش کودک نمی توان یافت، بنابراین دلاگاه در صورتی حضانت را به چد پدری یا قیم می سپارد که ضرورتی آن را اقتضا کند

در موارد زیر دلاگاه حضانت کودک را به یکی از پدر و مادر کودک می سپارد:

- ۱- ناتوانی پدر و مادر در نگاهداری طفل، خواه در اثر غیبت فرزندان باشد یا بیماری و زمین گیری و گرفتاری های ناشی از امراض معاشر.
- ۲- ابتلاء به بیماری های مسری، به شرط اینکه پدر یا مادر نتواند دلاگاه را مطمئن سازد که بیماری اسلامت طفل را به خطر نمی اندازد.
- ۳- اتحاطاً اخلاقی پدر و مادر مانند: اعتیاد های زیان بار، پیشه کردن اعمال منافی عفت، عادت به رشوه خواری و خیانت و کلاهبرداری.
- ۴- خشونت خارج از حد متعارف مانند رفتار خشونت بار پدر و مادر و تنبیه های دشواری که برای فرزند خود روا می دارند، سلامت جسمی و تربیت اخلاقی کودک را به خطر می اندازد.

در مورد حضانت یعنی نگاهداری و تربیت کودک مطالبی بیان شد تا پدران و مادران عزیز در این مورد آگاهی بیشتری پیدا کنند، ولی اینچه از همه این مطالب می توان تبیجه گرفت، این است که مسئولیت پدر و مادر در برابر فرزندان حائز اهمیت است و همبستگی در خانواده به وجود می آید گذشته از تامین همبستگی در خانواده، حمایت از کودک نیز یکی از مبانی مهم سیاست قانونگذاری در تنظیم روابط پدر و مادر و فرزندان است، این موجود ناتوان باید در کانون سالمی پرورش یابد تا استعدادهای نهفته اش شکوفا شود. دریای پر تلاطم اجتماع، با آن همه پلیدی و آشوب ها، برای نگاهداری این نوشکه مخصوص محیطی مناسب نیست. دولت نیز هیچگاه پرستار شایسته ای نبوده است و چه بهتر که موجود آسیب دهنده مانند کودک از الودگی های سیاسی دور بماند و به محبت سرشار طبیعی و مأمنی از عشق و فناکاری نیاز دارد و این مأمن در آغاز مادر و سایه پدر بهتر از هر جای دیگر فراهم می شود.

و نیز ماده ۶۱۶ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ «در صورتی که قتل غیر عمد به واسطه بی احتیاطی یا بی مبالاتی یا اقدام به امری که مرتكب در آن مهارت نداشته است یا به سبب عدم رعایت نظمات واقع شود، مسبب به جبس از یک تا سه سال و نیز به پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه اولیای دم محکوم خواهد شد مگر اینکه خطای محض باشد»، برای معافیت از مسئولیت جراحی زیبایی، اولاً: پزشک معالج می‌باشد دارای تخصص در زمینه مذکور و مدرك معتبر در آن رشته باشد و ضرورت و نتایج قطعی یا احتمال بروز آسیب‌های ناشی از جراحی و خطراتی که ممکن است بعد از عمل جراحی بوجود آید به بیمار عنوان نماید. در این مورد به دلیل غیر درمانی و غیر ضروری بودن، جراح نمی‌تواند بدون رضایت بیمار عمل جراحی را انجام دهد و باید پس از طی مراحل مذکور در مراتب پیشگفت به اخذ رضایت و عمل جراحی اقدام نماید.

ثانیاً: اخذ رضایت مطابق قوانین و مقررات علی الاطلاق موجب برائت پزشک در موارد درمانی و ضروری می‌شود و چنانچه صدمه‌ای به بیمار وارد گردد بار اثبات قصور پزشک معالج به عهده شخص بیمار یا نماینده قانونی او می‌باشد در صورت عدم اخذ رضایت و وقوع هرگونه صدمه به بیمار، پزشک باید اثبات نماید که تمام مقررات پزشکی، موازین فنی، علمی و نظمات دولتی را رعایت کرده و مرتكب تقصیری نگردیده است.

استثنای از نظر برخی حقوقدانان و با توجه به مطالب فوق الاشاره با این حال که اتخاذ تصمیم قانونی در رویه قضایی حاکم متفاوت می‌باشد، به نظر می‌رسد، اخذ رضایت در جراحی‌های زیبایی که منتهی به صدمه شده است، سبب برائت پزشک نمی‌شود و در این موارد پزشک با توجه به غیر درمانی و غیر ضروری بودن عمل جراحی بایستی اثبات نماید که اطلاعات کامل درخصوص جراحی زیبایی را در اختیار شخص مقاضی قرار داده و بیمار را از هرگونه آثار و تبعات ناخواسته آن مطلع نموده و همچنین علاوه بر عدم ارتکاب هرگونه تقصیر، کلیه مقررات پزشکی، موازین فنی، علمی و نظمات دولتی را به صورت کامل رعایت کرده و قصوری از این باب متوجه نمی‌باشد.

تبیین مسئولیت پزشک در عمل جراحی زیبایی از دیدگاه قانون مجازات اسلامی

حسین صفری - کارشناس ارشد حقوق عمومی

در قانون مجازات اسلامی در خصوص مسئولیت عمل جراحی زیبایی به صورت صریح مطلبی بیان نشده و با توجه به اینکه جراحی زیبایی یکی از زیر شاخه‌های رشته پزشکی می‌باشد، باید بر اساس مسئولیت پزشک مورد بررسی قرار گیرد، عمل جراحی پلاستیک در گذشته جهت ترمیم اعضاً آسیب دیده از سوختگی در حوادث رانندگی و مانند اینها لزوماً مورد استفاده قرار می‌گرفت، با توجه به پیشرفت‌های علمی که در جراحی پلاستیک و تغییر در نوع و روش زندگی مردم بوجود آمد، جراحی زیبایی مورد توجه برخی افراد در جامعه قرار گرفت که پیچیدگی‌هایی را در تعیین حدود مسئولیت پزشک در جراحی زیبایی (غیر درمانی و غیر ضروری) به وجود آورد، در این مقاله سعی شده مسئولیت پزشک جراح زیبایی، در قانون مجازات اسلامی مورد بررسی قرار گیرد.

بر اساس بندج ماده ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی که مقرر می‌دارد «هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیا یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی وی و رعایت موازین فنی و علمی و نظمات دولتی انجام می‌شود. در موارد فوری اخذ رضایت ضروری نیست»، و ماده ۴۹۵ قانون مجازات اسلامی «هرگاه پزشک در معالجاتی که انجام می‌دهد موجب تلف یا صدمه بدنی گردد، ضامن دیه است مگر آنکه عمل او مطابق مقررات پزشکی و موازین فنی باشد یا این که قبل از معالجه برائت گرفته باشد و مرتكب تقصیری هم نشود و چنانچه اخذ برائت از مریض به دلیل نایاب یا مجنون بودن او معتبر نباشد و یا تحصیل برائت از او به دلیل بیهوشی و مانند آن ممکن نگردد، برائت از ولی مریض تحصیل می‌شود» و ماده ۴۹۷ قانون مجازات اسلامی «در موارد ضروری که تحصیل برائت ممکن نباشد و پزشک برای نجات مریض، طبق مقررات اقدام به معالجه نماید، کسی ضامن تلف یا خدمات وارد نیست».

فصل دوم - آین دسترسی به اطلاعات
بند اول - درخواست دسترسی به اطلاعات و مهلت پاسخگویی به آن
ماده ۶- درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تهراز اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نامینه قانونی آنکه بذرقه می‌شود
ماده ۷- مؤسسه عمومی نمی‌تواند از متخصص دسترسی به اطلاعات در سریعترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت مدت زمان پاسخ
نمی‌تواند حداکثر بیش از ده روز از زمان دریافت درخواست باشد آین نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنابراین
پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
بند دوم - تحویل پاسخ به درخواستها:
ماده ۸- پاسخی که توسط مؤسسات خصوصی به درخواستهای دسترسی به اطلاعات داده می‌شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.
فصل سوم - ترویج شفافیت
بند اول - تکلیف به انتشار
ماده ۹- هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست کم به حظ
سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و تراز نامه (بیان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی الامکان در یک کتاب راهنمایی از جمله می‌تواند
شامل موارد زیر باشد منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحويل دهد:
الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خطی مشی ها و ساختار.
ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.
ج - ساز و کارهای شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه.
د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آین دسترسی به آنها.
ه - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود.
و - تمام ساز و کارها یا آین هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌توانند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت
داشته باهند یا نحو دیگری مؤثر واقع شوند.
تصویره - حکم این ماده در مورد دستگاههایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، منوط به عدم مخالفت معظام له می‌باشد.
ماده ۱۰- مصوبه و تصمیمی که موجد حق یا تکلیف عمومی است قابل طبقه بندی به عنوان اسرار دولتی نمی‌باشد و انتشار آنها الزامی خواهد بود.
بند دوم - گزارش واحد اطلاع رسانی به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
ماده ۱۱- مؤسسه عمومی موظفند از طریق واحد اطلاع رسانی سالانه گزارشی درباره فعالیت‌های آن مؤسسه در اجراء این قانون به کمیسیون انتشار و دسترسی
آزاد به اطلاعات ارائه دهند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

گردآوری از: مرگان عبدالعلی - کارشناس ارشد حقوق خصوصی

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

فصل اول - تعاریف و کلیات
بند اول - تعاریف:

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - اطلاعات: هر نوع داده که در استناد متدرج باشد یا به صورت نرم افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.

ب - اطلاعات شخصی: اطلاعات فردی نظریه نام و نام خانوادگی، نشانهای محل کار، وضعیت زندگی خانوادگی، عادتهای فردی،

نااحیه‌ای جسمی، شماره حساب بانکی و رمز عبور است.

ج - اطلاعات عمومی: اطلاعات غیرشخصی نظریه خواباط و آین نامه‌ها، آمار و ارقام ملی و رسمی، اسناد و مکاتبات اداری که از

مصطفیقات مستثنیات فصل چهارم این قانون نیاشد.

د - مؤسسه عمومی: سازمانها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه شامل تمام ارکان و اجزاء آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است.

ه - مؤسسه خصوصی: از نظر این قانون، مؤسسه خصوصی شامل هر مؤسسه اتفاقی و غیراتفاقی به استثناء مؤسسه عمومی است.

بند دوم - آزادی اطلاعات:
ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد مگر آن که قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۳- هر اطلاعاتی که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده سازی آن برای انتشار تغیریافته است جلوگیری کند، مشروط به آن که اطلاعات مذکور به سفارش دیگری تهیه نشده باشد که در این صورت تابع قرارداد بین آنها خواهد بود.

ماده ۴- اجراء تهیه کنندگان اطلاعات و اشاعه دهنگان اطلاعات به افشای منابع اطلاعات خود منوع است مگر به حکم مقام صالح قضائی و البته

این امر نافی مسؤولیت تهیه کنندگان و اشاعه دهنگان اطلاعات نمی‌باشد.

بند سوم - حق دسترسی به اطلاعات:

ماده ۵- مؤسسه عمومی مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل زمان ممکن و بدون تعیین در دسترسی مردم قرار دهند.

تصویره - اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر موارد قانونی موجود از طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همکاری به آگاهی مردم برسد.

فصل چهارم - استثنای دسترسی به اطلاعات
ماده ۱۳- در صورتی که درخواست متقاضی به استناد و اطلاعات طبقه بندی شده (اسرار دولتی) مربوط باشد مؤسسات عمومی
باید از در اختیار قرار دادن آنها امتیاع کنند. دسترسی به اطلاعات طبقه بندی شده تابع قوانین و مقررات خاص خود خواهد
بود.

بند دوم - حمایت از حریم خصوصی:

ماده ۱۴- چنانچه اطلاعات درخواست شده مربوط به حریم خصوصی اشخاص باشد و یا در زمرة اطلاعاتی باشد که با نقض
احکام مربوط به حریم خصوصی تحصیل شده است، درخواست دسترسی باید رد شود.

ماده ۱۵- مؤسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی مضمون افسای غیرقانونی اطلاعات شخصی
درباره یک شخص حقیقی ثالث باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آن که:
الف - شخص ثالث به نحو صریح و مکتب به افشاء اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.
ب - شخص متقاضی، ولی یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج - متقاضی یکی از مؤسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان
یک مؤسسه عمومی مرتبط باشد.

بند سوم - حمایت از سلامت و اطلاعات تجاری:

ماده ۱۶- در صورتی که برای مؤسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات
درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا مضمون ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد
باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتیاع کنند
مزکان عبدالعلی - کارشناس ارشد حقوق خصوصی

بند چهارم - سایر موارد:

ماده ۱۷- مؤسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید
از دادن آنها خودداری کنند.
الف - امنیت و اساسیت عمومی.

ب - پیشگیری از جرائم یا کشف آنها، بازداشت یا تعقیب مجرمان.

ج - ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.

د - اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور.

تصریه ۱- موضوع ماده (۱۲) الی (۱۷) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات زیست محیطی و تهدید سلامت عمومی
نمی‌گردد.

تصریه ۲- موضوع ماده (۱۵) و (۱۶) شامل اطلاعاتی که موجب هتك عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه
فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

فصل پنجم - کمیسیون انتشار و دسترسی از اطلاعات

بند اول - تشکیل کمیسیون:

ماده ۱۸- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی
که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، تدوین برنامه‌های اجرائی لازم در عرصه اطلاع رسانی، نظارت کلی بر حسن اجراء،
رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات
مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی از اطلاعات به دستور رئیس جمهور با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیسیون).

ب - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی ربط.

ج - وزیر اطلاعات یا معاون ذی ربط.

د - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی ربط.

ه - رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون ذی ربط.

و - رئیس دیوان عدالت اداری.

ز - رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.

ح - دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

ماده ۱۹- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تأیید رئیس جمهور لازم الاجرا خواهد بود.
ماده ۲۰- مؤسسات ذی ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می‌باشد.
بند دوم - گزارش کمیسیون:
ماده ۲۱- کمیسیون باید هر ساله گزارشی درباره رعایت این قانون در مؤسسات مشمول این قانون و فعالیتهای خود را به مجلس شورای
اسلامی و رئیس جمهور تقدیم کند.

فصل ششم - مسؤولیتهای مدنی و کیفری

ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا افسوسی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده
است حق دارد تا اطلاعات ذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسؤولیت مدنی جریان
خسارتهای وارد شده را مطالبه نماید.
تصریه - در صورت انتشار اطلاعات واقعی بر خلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی
مسؤولیتهای مدنی، جریان خسارتهای وارد شده را مطالبه نمایند.
ماده ۲۲- ارتکاب عمدى اعمال زیر جرم می‌باشد و مرتكب به پرداخت جزء نقدی از سیصدهزار (۳۰۰۰۰۰) ریال تا یکصدمیلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال
با توجه به میزان تأثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد:

الف - ممانعت از دسترسی به اطلاعات برخلاف مقررات این قانون.
ب - هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع رسانی
مؤسسات عمومی برخلاف مقررات این قانون شود.

ج - امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.
د - عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلتهای مقررات.

چنانچه هر یک از جرائم یادشده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد همان مجازات اعمال می‌شود.
ماده ۲۳- آیین نامه اجرائی این قانون حداقل ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری دستگاههای
ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
قانون فوق مشتمل بر پیست و سه ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت
مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۲۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره ذیل ماده
(۱۰) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئيس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

رعایت اصل امانتداری و جلب اعتماد مسؤولین و همکاران محترم بزرگترین موفقیت دوران کاری

مدیر امور حقوقی دانشگاه علوم پزشکی ایران سرکار خانم عبدالعلی

بهداد: از جایگاه ویژه واحد خود در دستگاه مورد خدمت برای آگاهی بیشتر مخاطبین و خوانندگان مطالبی را که احسان می کنید بیان نماید.

شاید بتوان گفت مدیریت امور حقوقی یکی از محدود واحدهایی در سازمان است که از جایگاه ویژه ای برخوردار است بطوریکه از دو بعد پار و پشتیان سایر واحدهای سازمانی می باشد بدین نحو که نه تنها قبل از وجود هرگونه مشکلی می تواند با ارائه نظرات و مشاوره به واحدهای دیگر از شکل گیری چالشهای جدید پیشگیری کند، البته مشاوره های اولیه اغلب چون انجام بعضی از تصمیمات مدیریتی واحدها را به دلیل تأکید بر رعایت مقررات و قوانین، متزلزل می کند به مذاق خوشابند نمی آید لیکن بدون هر گونه موضع گیری و تنشی چنانچه واحدی هر چند با نادیده گرفتن مشاوره های حقوقی و یا هر دلیل دیگری دچار مشکل حقوقی شود، به محض درخواست واحد، به موضوع ورود پیدا کرده و در دفاع از منافع سازمان و واحد مربوطه با جدیت تلاش می کند.

بهداد: چالش های کار در مدیریت امور حقوقی را توصیف بفرمایید.

عمده چالش کار حقوقی در واقع بیرون از سازمان است چرا که بخش اصلی کار ما با مراجع قضایی و شبه قضایی است که بطور مستقل عمل می نمایند و در واقع مابین ازان هستیم و مابین قوای پولیس و مقررات می بایست اقدام کنیم و حتما همکاران و دوستان غیر حقوقی هم می دانند چقدر مراجعته به دلگاهها و داسراها مشقت بار و فرمایشی است چرا که همانطور که گفتم یک ارگان مستقل است با ساختار و الزامات قانونی خودش و با مراجعین از هر قشر و صنفی، در این راستا همکاران ما همیشه با خطرات و مسائل روحی و روانی مواجه هستند که با سعه صدر و صبر و شکریابی مشغول انجام وظایف خود می باشند و همیشه بدلیل اینکه همکاران و مسئولین محترم سایر واحدها، در آرامش و با خیالی آسوده بتوانند خدمت رسانی نمایند، از انعکاس و بازگوی آنها اجتناب شده است.

بهداد: موفقیت شما چه بوده است؟

خدا و شاکرم که موفقیت ها، کم نبوده است ولی اگر مهمترین آن را بخواهم بیان کنم که در این حرفة هم خیلی خیلی اهمیت دارد و به نظرم یکی از خاص ترین گزینه ها برای انتخاب یک مدیر حقوقی می تواند باشد این را بگوییم، رعایت اصل امانتداری و جلب اعتماد مسئولین و همکاران محترم است، هیچوقت حس تگاه تردید از سوی مسئولین و همکاران را به خود نداشته ام و این را بزرگترین موفقیت دوران کاری خودم می دانم که بسیار برایم ارزشمند است و از خداوند منان می خواهم که تا پایان خدمتم این مسیر تداوم داشته باشد.

بهداد: یک تجربه ناخوشایند یا استرس در محیط کار را بیان کنید؟

خوب پرونده های ریز و درشت بسیاری مفتوح و مختومه شده است که فراز و نشیب های بسیاری در پی داشته اما اگر ناخوشایند ترین تجربه را بخواهیم بگوییم متناسبانه موضوع ادغام و انتزاع دانشگاه بود که فارغ از هر گونه اظهار نظری در مجموع اسیب های، فراوانی در این رفت و برگشت داشت که بالاخره متوجه نشدمیم چرا؟ چه کسی؟ و چگونه؟ و آیا های بسیار

بهداد: آیا احسان می کنید سوابق شما کمکی برای تصدی شغل و سمت فعلی شما بوده است؟

قطعاً با توجه به اینکه امور حقوقی یک سازمان دولتی، در وله اول می باشد به حقوق عمومی مسلط باشد و از طرفی تجربیات مفید کسب شده ایام کاری در دولت، که تبیجه خدمت و تلاش همراه تعلق و عرق سازمانی باشد، بسیار موثر در پیشبرد و اهداف سازمانی خواهد بود لازم بذکر می داشم که کسب تو مرحله کارمند نمونه در سطح سازمان مربوطه در سالهای ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ با ادغام سازمان منطقه ای بهداشت و درمان استان شد که کارمند و کارشناس معمولی بودم و کلا در طول خدمت همیشه مورد تشویق همکاران و مسئولین قرار می گرفتم و این حاکی از آن است که با علاقه و وجودن کاری انجام وظایف شده است و قطعاً تجربه مفیدی حاصل شده که بعدها در زمان مدیریت بسیار ارزشمند هستند.

البته بین مطالب فوق صرفای برای پاسخ مستدل به سوالات می باشد و خدای ناگردد دلیلی بر فخر فروشی و غرور نیست، امیدوارم همکاران جدیداً استخدام قصد مطلب را متوجه شده و بفرمودند.

بهداد: با سلام سرکار خانم عبدالعلی، بعنوان اولین سؤال لطفاً بیوگرافی خود را بطور خلاصه بیان نماید.

تعیین شد در آن موقع شهر قم هنوز جزء استان تهران بود و من کار دولتی را با دوری از اقامتگاه و خانواده بطور رسمی من در سال ۱۳۴۸ در شهر تهران متولد شدم و دارای دیپلم علوم تجریس و آزمایشی در شیکه بهداشت و درمان قم با عنوان منصبی امار و مدارک بپزشکی پس از گذراندن دوره شش ماهه آغاز کردم و تقریباً بعد از یک سال و نیم به تهران منتقل و در وکالت و مشاوره قوه قضائیه را در سال ۱۳۸۱ گذراندم که قسم روابط عمومی مشغول به کار شدم و در سال ۱۳۷۳ با ادغام سازمان منطقه ای بهداشت و درمان استان به دلیل تعارض با استخدام دولتی و انتخابی در تداوم کار دولتی موفق به پرهole مددی از پروانه آن نشم.

بهداد: سوابق خود را بطور خلاصه بیان نماید.

دو رشته علوم تجریس در سال ۱۳۶۶ که دوران جگ تحملی هم بود، در سال ۱۳۶۷ از طریق آزمون مسابری به استخدام سازمان منطقه ای بهداشت تهران ادغام شدم و در اول سال ۱۳۹۲ هم مجدداً انتزاع شده و ادامه کارم رو در دانشگاه علوم پزشکی ایران داشتم تا در سال ۱۳۹۷ که در آن زمان بود و البته هنوز هم هست شهر قم استخدامی خیلی شدیدی که در آن خدمتمن هست.

مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی

وکر می کنند و چاواست
که این حدی شیرازی

ایا می دانید طبق قانون، اگر شخصی در وضعیت اورژانسی قرار داشته باشد، فردی که او را در این وضعیت می بیند و می تواند شخصاً یا با کمک خواستن از دیگران به او کمک کند یا به مقامات صالح اطلاع دهد، باید به او مدد رساند و اگر به این وظیفه قانونی عمل ننماید، مجازات خواهد شد؟

قانون مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی، که صرفاً یک ماده دارد مقرر داشته است:

هر کس شخص یا اشخاص را در معرض خطر جانی مشاهده کند و بتواند با اقدام فوری خود یا کمک طلبیدن از دیگران یا اعلام فوری به مراجع یا مقامات صلاحیت دار از وقوع خطر یا تشید تیجه آن جلوگیری کند بدون این که با این اقدام خطری متوجه خود او یا دیگران شود و با وجود استعداد یا دلالت اوضاع و احوال بر ضرورت کمک از اقدام به این امر خودداری نماید. به جمیع جنحهای تا سیک سال و پای جزای تقدی تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهد شد در این مورد اگر مرتكب از کسانی باشد که به اقتضای حرفة خود می توانسته کمک مؤثری بنماید به جمیع جنحهای از سه ماه تا دو سال یا جزای تقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال محکوم خواهد شد. مستولان مراکز درمانی اعم از دولتی یا خصوصی که از پذیرفتن شخص آسیبدیده و اقدام به درمان او یا کمک های اولیه امتناع نمایند به حداقل مجازات ذکر شده محکوم می شوند.

شاید تلقی عرفی این چنین باشد که ما تا جایی در قبل دیگران مسئولیت داریم که به آن ها صدمه ای وارد نکیم، یعنی گمان می کنیم اگر به دیگران صدمه وارد نکیم، به وظیفه انسانی خود عمل کردیم، نمی توان گفت که این تلقی اشتیاه است اما در مورد برخی از موضوعات نمی توان به این حد از انجام وظیفه در برای دیگران اکتفا نمود جان و زندگی آدمی از این قبیل موضوعات است که تأکید بسیاری در آموزه های دینی در مورد آن وجود دارد انسان ها وارد زندگی جمعی شده اند و نمی توانند نسبت به سرنوشت و وضعیت انسان های دیگر علی الخصوص در مورد موضوعات مهمی مانند جان و حیات آن ها بتفاوت باشند با توجه به قبح و زشتی رفتارهایی که موجب سلب حیات از انسان های دیگر می شوند یا به آن ها آسیب جسمانی وارد می کنند، شاید نیازی نباشد که از منوعیت قتل و ضرب و جرح گفته شود اما قوانینی همچون قانون مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی داریم که در آن حقی کمک نکردن به انسان های مصدوم را که در معرض خطر قرار دارند، جرم انگاری شده است؛ یعنی اگر فرد الـف در وارد شدن آسیب و صدمه به انسان دیگر هیچ دخلتی نداشته باشد اما او را در وضعیت وخیم و اورژانسی مشاهده کند موظف است به لو کمک نماید.

برگرفته از: سایت مهداد قوه قضائیه

بهداد: اینده جایگاه واحد سازمانی که اکنون رهبری آن را بده عهده دارید چگونه ترسیم می نماید؟

از جایگاه سازمانی بسیار خوبی برخوردار است و هم اینک هم ریاست محترم دانشگاه دید بسیار روشن و آگاهانه ای به این مدیریت دارد. قطعاً با بها دادن به مسائل حقوقی چالش های سازمانی کمتری خواهیم داشت مشاوره و پیشگیری در هر زمینه ای از اصول اولیه سازمان باید باشد.

بهداد: شرایط ایده آل که در آن به بهترین شکل می توان کار نمود از نظر شما چیست؟

خدمتمن عرض کنم تمام امور بر یکدیگر اثر می گذارند البته شرایط الان خلی خاص است و قطعاً این مدیریت هم در گیر مسائل حاشیه ای عدیده که نشأت گرفته از اوضاع و احوال فعلی است خواهد شد و این باعث می شود آنطور که باید آرامش فکری که برای پیمود امور و برنامه ریزی های آنی لازم است میسر نشود و قرار گرفتن در این محیط غرقابی اجتناب است لذاز شرایط ایده آل و آرزوها فعلاً نمی توان سخن گفت پس بهتر است با مدیریت بحران، همگام از برنامه های پیشوری و سازمانی تعیین کنیم و به بهترین نحو امور را پیش ببریم.

بهداد: روش برقراری ارتباط شما با دیگر کارمندان چگونه است؟

جنابعالی خود واقف هستید که بدليل حساسیت فراوان امور محله در این مدیریت و اینکه اعم کارها دارای فرجه و وقت رسیدگی بوده و با حقوق و منافع دانشگاه در ارتباط می باشد بنابراین نظم و انتظام حرف اول را می زند همیشه شیوه کاری و برخورد من با همکاران محترم در وهله اول داشتن حس مسئولیت و وجذب کاری است اگر همکاری بسی توجه به این دو مقوله باشد قطعاً برخورد خواهد شد و بالعكس همکارانی که این دو مقوله را رعایت نمایند قطعاً در کنار هم محیطی گرم و صمیمی خواهیم داشت. و از جهت پرداختهای کارانه و پاداش و مزايا، عملکرد این دوستان لحاظ خواهد شد و جنبه های تشویقی و برخوردهای انگیزشی در نظر گرفته می شود و در ارزشیابی سالانه هم موثر خواهد بود.

مدیریت امور حقوقی
مطابق قوانین و مقررات جاری
انجام وظیفه می کند. اگر نظری
اعلام و یا اقدام قانونی انجام
می شود صرفاً حسب وظایف

محوله و قوانین امره است، مثلاً
اگر قراردادی اصلاح می گردد یا
جرمی پیگیری می شود یا
تعهدی اخذ می گردد، مطابق
قوانین و مقررات و فرم های
ابلاغی از سوی مراجع بالادستی
است. بنابراین توصیه می کنم
همواره مدیریت امور حقوقی را
به عنوان مشاور خود دانسته و
تسهیل کر امور بدانند.

COVID-19

CORONAVIRUS

مدیریت امور حقوقی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

COVID-19